

PÎRVU ION

AUXILIAR CURRICULAR PENTRU CLASA A XI-A

Iudaism, creștinism și islam – drumuri spirituale ale omenirii

Petrești

2024

ISBN 978-606-95841-1-8

PÎRVU ION

AUXILIAR CURRICULAR
PENTRU CLASA A XI-A

Iudaism, creștinism și islam –
drumuri spirituale ale omenirii

EDITURA

PÎRVU ION

**AUXILIAR CURRICULAR PENTRU
CLASA A XI-A**

*Judaism, creștinism și islam – drumuri spirituale
ale omenirii*

Petrești

2024

ISBN 978-606-95841-1-8.

PREFAȚĂ

Judaism, Creștinism și Islam – drumuri spirituale ale omenirii

Religia a însoțit omul încă din cele mai vechi timpuri, oferindu-i răspunsuri la întrebările fundamentale despre originea lumii, sensul existenței, bine și rău, viață și moarte. Dincolo de diferențele culturale și istorice, marile tradiții religioase ale omenirii exprimă căutarea continuă a omului după Dumnezeu și dorința de a înțelege locul său în univers.

Auxiliarul „Judaism, Creștinism și Islam – drumuri spirituale ale omenirii” a fost conceput pentru elevii clasei a X-a și își propune să ofere o prezentare accesibilă, echilibrată și riguros documentată a celor trei mari religii monoteiste care au marcat profund istoria și civilizația lumii.

Studierea Iudaismului, Creștinismului și Islamului nu urmărește doar acumularea unor informații despre credințe, practici și texte sacre. Ea oferă elevilor oportunitatea de a descoperi valorile spirituale, culturale și morale care au influențat dezvoltarea societăților umane de-a lungul timpului și continuă să modeleze lumea contemporană.

Într-o epocă marcată de diversitate culturală și religioasă, cunoașterea celuilalt reprezintă o condiție esențială pentru dialog, respect și conviețuire pașnică. Înțelegerea asemănarilor și diferențelor dintre marile religii contribuie la dezvoltarea unei atitudini deschise și responsabile față de pluralitatea convingerilor existente în societatea actuală.

Lucrarea este structurată în trei capitole dedicate celor trei religii abrahamice:

- Iudaismul, religia poporului lui Israel și rădăcina comună a tradițiilor biblice;
- Creștinismul, întemeiat pe persoana și învățătura lui Iisus Hristos;
- Islamul, religia revelată profetului Mahomed și una dintre cele mai importante tradiții spirituale ale lumii contemporane.

Fiecare capitol include informații istorice, elemente doctrinare, texte reprezentative, imagini, activități de învățare, exerciții de evaluare și teme de reflecție, astfel încât procesul educativ să fie atât informativ, cât și formativ.

Autorul speră ca acest auxiliar să contribuie la dezvoltarea culturii religioase a elevilor, la înțelegerea patrimoniului spiritual al umanității și la cultivarea respectului față de demnitatea fiecărei persoane, indiferent de apartenența sa religioasă.

„Cunoașterea autentică a celuilalt reprezintă primul pas către respect, iar respectul constituie temelia dialogului și a păcii.”

ARGUMENT

Despre necesitatea cunoașterii marilor religii ale lumii

Religia reprezintă una dintre dimensiunile fundamentale ale existenței umane și unul dintre factorii care au influențat decisiv dezvoltarea culturilor și civilizațiilor de-a lungul istoriei. Înțelegerea fenomenului religios contribuie nu doar la îmbogățirea culturii generale, ci și la formarea unei perspective echilibrate asupra lumii contemporane, caracterizate prin diversitate culturală, etnică și confesională.

Auxiliarul „Judaism, Creștinism și Islam – drumuri spirituale ale omenirii” a fost elaborat ca instrument didactic complementar disciplinei Religie – Cultul Ortodox, adresându-se în principal elevilor clasei a X-a. Lucrarea urmărește aprofundarea unor teme esențiale privind cele trei mari religii monoteiste și evidențierea influenței acestora asupra istoriei, culturii și spiritualității universale.

Alegerea celor trei religii nu este întâmplătoare. Iudaismul, Creștinismul și Islamul împărtășesc o moștenire spirituală comună, fiind cunoscute sub denumirea de religii abrahamice. Ele au modelat de-a lungul secolelor valori, instituții, tradiții și concepții despre om și lume care continuă să influențeze societatea contemporană.

Din perspectivă pedagogică, auxiliarul urmărește dezvoltarea unor competențe esențiale:

- înțelegerea principalelor concepte religioase;
- cunoașterea elementelor fundamentale ale celor trei tradiții;
- dezvoltarea capacității de analiză comparativă;
- formarea unei atitudini bazate pe respect și dialog;
- cultivarea gândirii critice și a reflecției personale.

Lucrarea este structurată în trei capitole, dedicate succesiv Iudaismului, Creștinismului și Islamului. Fiecare capitol propune o abordare integrată, care îmbină informația istorică, prezentarea doctrinară, analiza comparativă și activitățile aplicative. Casetele pedagogice, exercițiile, documentele analizate și temele de reflecție urmăresc implicarea activă a elevilor în procesul de învățare și încurajează descoperirea semnificațiilor profunde ale experienței religioase.

În același timp, auxiliarul respectă specificul disciplinei Religie – Cultul Ortodox. Prezentarea Creștinismului valorifică patrimoniul teologic și spiritual al tradiției ortodoxe, fără a neglija dimensiunea comparativă necesară înțelegerii dialogului dintre religii.

Într-o lume în care contactul dintre persoane aparținând unor tradiții diferite este tot mai frecvent, educația religioasă are misiunea de a contribui la formarea unor cetățeni responsabili, capabili să își afirme propria identitate spirituală și, în același timp, să manifeste respect față de convingerile celorlalți.

Prin urmare, acest auxiliar își propune să fie nu doar o sursă de informație, ci și un instrument de formare intelectuală și morală

CAPITOLUL I

IUDAISMUL – RĂDĂCINA COMUNĂ A CREȘTINISMULUI ȘI ISLAMULUI

Competențe specifice

La finalul studiului acestui capitol, elevii vor fi capabili:

- ✓ să identifice originile istorice ale Iudaismului;
- ✓ să explice rolul patriarhilor în formarea identității religioase a poporului evreu;
- ✓ să definească noțiunea de legământ;
- ✓ să evidențieze importanța monoteismului în istoria religiilor;
- ✓ să manifeste respect față de patrimoniul spiritual al poporului evreu.

Motto

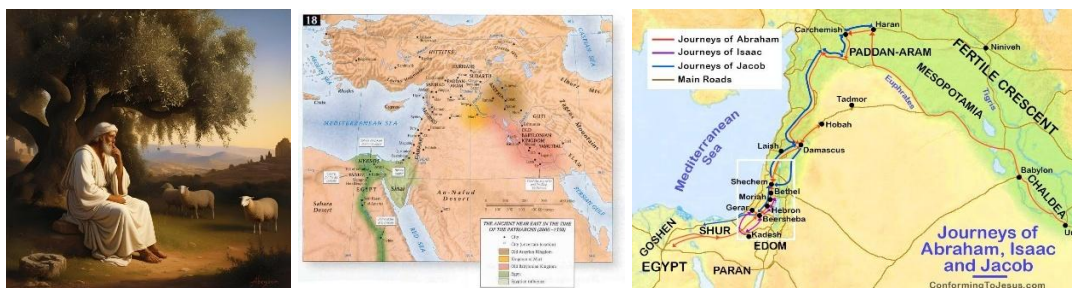
„Ascultă, Israele! Domnul Dumnezeu nostru este singurul Domn.” (*Deuteronom 6, 4*)

Introducere

Iudaismul reprezintă una dintre cele mai vechi și influente religii ale umanității. El este considerat prima mare religie monoteistă și constituie fundamentul spiritual din care s-au dezvoltat ulterior Creștinismul și Islamul. De-a lungul unei istorii de peste trei milenii, poporul evreu a păstrat credința într-un Dumnezeu unic, creator al lumii și conducător al istoriei.

Importanța Iudaismului depășește cadrul unei religii particulare. Idei precum demnitatea persoanei umane, responsabilitatea morală, libertatea, dreptatea și fidelitatea față de Dumnezeu au influențat profund cultura europeană și civilizația mondială. Înțelegerea Iudaismului reprezintă o condiție esențială pentru cunoașterea Creștinismului și a Islamului, religii care își revendică originile spirituale din aceeași tradiție abrahamică.

Figura 1. Patriarhul Avraam și spațiul geografic al Orientului Apropiat antic, locul de origine al tradiției iudaice.

1. Contextul istoric al apariției Iudaismului

Pentru a înțelege apariția Iudaismului, trebuie să privim către Orientul Apropiat antic, regiune care cuprindea Mesopotamia, Canaanul, Egiptul și Siria. În mileniul al II-lea î.Hr., această zonă era caracterizată printr-o mare diversitate culturală și religioasă. Majoritatea popoarelor practicau forme de politeism, venerând numeroase divinități asociate fenomenelor naturii,

fertilității sau puterii politice.

În acest context apare experiența religioasă a lui Avraam, considerată începutul istoriei credinței iudaice. Potrivit relatării biblice, Dumnezeu îl cheamă pe Avraam să părăsească cetatea Ur din Caldeea și să pornească spre țara pe care El i-o va arăta (Facerea 12, 1–3). Acest moment este interpretat de tradiția iudaică drept începutul unei relații speciale dintre Dumnezeu și un popor ales.

Spre deosebire de religiile politeiste ale epocii, credința lui Avraam se caracterizează prin orientarea către un Dumnezeu unic și personal, care intervine în istorie și comunică cu oamenii.

ȘTIATI CĂ?

Istoricii consideră că Iudaismul este prima religie care a afirmat în mod sistematic existența unui singur Dumnezeu creator al întregului univers. Această idee va influența profund dezvoltarea ulterioară a Creștinismului și Islamului.

2. Avraam – părintele credinței

În toate cele trei religii abrahamice – Iudaism, Creștinism și Islam – Avraam ocupă un loc privilegiat. El este prezentat ca model al credinței și al ascultării față de Dumnezeu.

Conform cărții Facerii, Dumnezeu îi promite lui Avraam trei daruri fundamentale:

- țară;
- descendență numeroasă;
- binecuvântarea tuturor popoarelor prin urmașii săi.

Aceste promisiuni stau la baza conceptului biblic de legământ.

Pentru evrei, Avraam nu este doar un personaj istoric, ci și exemplul omului care răspunde cu încredere chemării divine. El devine astfel modelul credinciosului care își pune întreaga existență în mâinile lui Dumnezeu.

DOCUMENT BIBLIC

„Ieși din pământul tău și din neamul tău și din casa tatălui tău și vino în pământul pe care ți-l voi arăta.” (Facerea 12, 1)

Exercițiu

Ce sacrificiu presupune chemarea adresată lui Avraam?

De ce poate fi considerat Avraam model al credinței?

Ce valori morale desprindem din acest text?

3. Patriarhii și formarea poporului lui Israel

Istoria începută cu Avraam continuă prin fiul său Isaac și prin nepotul său Iacov.

Iacov primește numele de Israel după lupta simbolică descrisă în Cartea Facerii (Facerea 32, 28). Cei doisprezece fii ai săi devin strămoșii celor douăsprezece triburi ale lui Israel.

Patriarhii reprezintă pentru tradiția iudaică exemple de credință, fidelitate și perseverență.

Patriarh	Semnificație religioasă
Avraam	credință și ascultare
Isaac	fidelitate față de promisiunea divină
Iacov (Israel)	perseverență și luptă spirituală

De-a lungul secolelor, memoria patriarhilor a constituit unul dintre elementele fundamentale ale identității poporului evreu.

REȚINEȚI!

Patriarhii nu sunt doar personaje istorice, ci modele spirituale care ilustrează relația dintre Dumnezeu și om.

4. Legământul – centrul credinței iudaice

Un concept fundamental al Iudaismului este legământul (ebr. *berith*).

În limbaj biblic, legământul reprezintă relația specială pe care Dumnezeu o stabilește cu oamenii. Acesta nu este un simplu contract juridic, ci o comuniune bazată pe fidelitate, responsabilitate și iubire.

Primul mare legământ este încheiat cu Avraam. Dumnezeu îi promite binecuvântarea și ocrotirea Sa, iar Avraam răspunde prin credință și ascultare.

Mai târziu, prin Moise, legământul este reînnoit la Sinai și capătă o dimensiune comunitară. Poporul lui Israel primește Legea și devine responsabil de păstrarea acesteia.

Pentru credinciosul evreu, respectarea poruncilor nu reprezintă doar o obligație religioasă, ci expresia concretă a apartenenței la legământ.

Casetă de reflecție

- Gândește-te!
- În lumea contemporană, multe relații sunt fragile și temporare.
- Ce înseamnă fidelitatea?
- Cum poate fi păstrată o promisiune?
- De ce este importantă încrederea într-o relație?
- Discutați în grup și formulați concluzii.

Termeni-cheie

- Monoteism – credința într-un singur Dumnezeu.
- Patriarh – strămoș și conducător spiritual al poporului lui Israel.
- Legământ – alianță sacră între Dumnezeu și oameni.
- Israel – numele primit de patriarhul Iacov și ulterior numele poporului evreu.
- Diaspora – răspândirea evreilor în afara Țării Sfinte.

CAPITOLUL I

IUDAISMUL – RĂDĂCINA COMUNĂ A CREȘTINISMULUI ȘI ISLAMULUI

PARTEA A II-A

MOISE, EXODUL, REVELAȚIA DE PE SINAI ȘI TORAH

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să explice rolul lui Moise în istoria poporului evreu;
- ✓ să descrie semnificația Exodului;
- ✓ să analizeze importanța revelației de pe Muntele Sinai;
- ✓ să identifice valorile morale cuprinse în Decalog;

✓ să argumenteze rolul Torei în viața religioasă a evreilor.

5. Moise – profetul eliberator

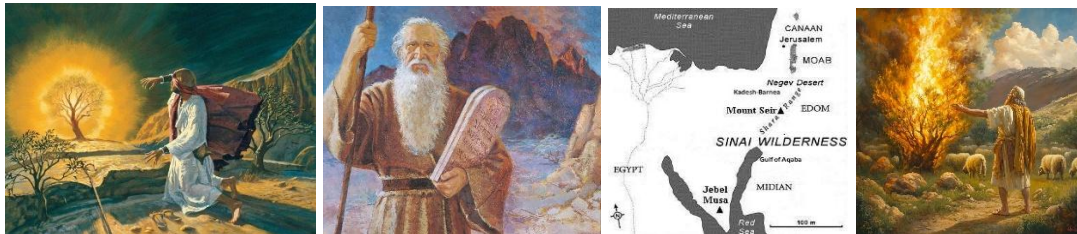
Dacă Avraam este considerat părintele credinței, Moise este văzut ca întemeietorul vieții religioase și naționale a poporului lui Israel. Nicio altă personalitate a Vechiului Testament nu a exercitat o influență atât de profundă asupra identității iudaice.

Potrivit relatării biblice, în perioada în care evreii trăiau în Egipt, aceștia au ajuns să fie supuși unei forme de sclavie. În acest context, Dumnezeu îl cheamă pe Moise să devină conducătorul și eliberatorul poporului Său.

Momentul chemării sale este descris în episodul Rugului Aprins (Ieșirea 3, 1-15). Dumnezeu i Se descoperă lui Moise într-un rug care ardea fără să se mistuie și îi încredințează misiunea de a-i conduce pe israeliți spre libertate.

Din perspectivă religioasă, Moise nu este doar un lider politic, ci și un profet prin care Dumnezeu Se revelează poporului.

Figura 2. Moise și experiența Rugului Aprins – simbol al chemării divine și al revelației.

DOCUMENT BIBLIC

„Eu sunt Cel ce sunt.” (Ieșirea 3, 14)

Această afirmație reprezintă una dintre cele mai importante revelații despre Dumnezeu din întreaga tradiție biblică.

- Activitate
- Analizați semnificația expresiei:
- Ce ne spune aceasta despre natura lui Dumnezeu?
- De ce este importantă pentru credința monoteistă?

6. Exodul – drumul spre libertate

Exodul reprezintă evenimentul fondator al istoriei poporului evreu. El desemnează ieșirea israeliților din Egipt și călătoria lor către Țara Făgăduinței.

Potrivit tradiției biblice, Dumnezeu intervine în istorie pentru a-Și elibera poporul din robie. După o serie de evenimente cunoscute sub numele de „cele zece plăgi ale Egiptului”, faraonul permite plecarea israeliților.

Momentul culminant este trecerea prin Marea Roșie, interpretată de tradiția religioasă drept semn al puterii și al ocrotirii divine.

Pentru evrei, Exodul nu reprezintă doar o eliberare politică, ci și o eliberare spirituală. El marchează transformarea unui grup de sclavi într-un popor unit prin credință și prin legământul cu Dumnezeu.

În fiecare an, sărbătoarea Pesah (Paștele evreiesc) comemorează acest eveniment fundamental.

ȘTIATI CĂ?

Sărbătoarea Pesah este una dintre cele mai vechi sărbători religioase celebrate neîntrerupt până astăzi. Ea amintește eliberarea poporului evreu din robia Egiptului și constituie una dintre cele mai importante sărbători ale calendarului iudaic.

7. Revelația de pe Muntele Sinai

După ieșirea din Egipt, poporul lui Israel ajunge la Muntele Sinai. Aici are loc unul dintre cele mai importante momente din istoria religiilor: încheierea legământului dintre Dumnezeu și poporul ales.

Conform relatării biblice, Dumnezeu îi transmite lui Moise Legea și Cele Zece Porunci. Acest moment este considerat actul de naștere al comunității religioase a lui Israel.

Revelația de pe Sinai reprezintă un eveniment unic deoarece:

Dumnezeu Se adresează unui întreg popor;

este oferită o lege morală și religioasă;

se reafirmă legământul dintre Dumnezeu și oameni.

Pentru tradiția iudaică, Sinaiul simbolizează întâlnirea dintre divin și uman.

Figura 3. Reprezentări artistice ale revelației de pe Muntele Sinai.

8. Decalogul – fundamentul vieții morale

Cele Zece Porunci (Decalogul) ocupă un loc central în spiritualitatea iudaică. Acestea sunt considerate expresia voinței lui Dumnezeu și fundamentul moral al comunității.

Decalogul poate fi împărțit în două mari secțiuni:

- Porunci referitoare la relația cu Dumnezeu
- Credința într-un singur Dumnezeu.
- Respectarea numelui lui Dumnezeu.
- Sfințirea zilei de odihnă.
- Porunci referitoare la relația cu aproapele
- Cinstirea părinților.
- Respectul față de viață.
- Fidelitatea conjugală.
- Respectarea proprietății.
- Respectarea adevărului.
- Curăția intențiilor.
- Evitarea invidiei și a lăcomiei.

Decalogul constituie unul dintre cele mai influente texte morale din istoria umanității și a influențat profund legislația, cultura și etica civilizației occidentale.

REȚINEȚI!

Decalogul nu este doar un set de reguli religioase. El exprimă valori universale precum:

- ✓ respectul;
- ✓ adevărul;
- ✓ dreptatea;
- ✓ responsabilitatea;
- ✓ solidaritatea.

Casetă de reflecție

O lege pentru libertate?

La prima vedere, poruncile par să limiteze libertatea.

Discutați:

- Poate exista libertate fără reguli?
- De ce societățile au nevoie de norme morale?
- Sunt Cele Zece Porunci actuale și astăzi?
- Argumentați răspunsul.

9. Torah – inima credinței iudaice

Pentru evrei, Torah reprezintă cel mai important text sacru.

Cuvântul *Torah* poate fi tradus prin „învățătură”, „lege” sau „călăuzire”.

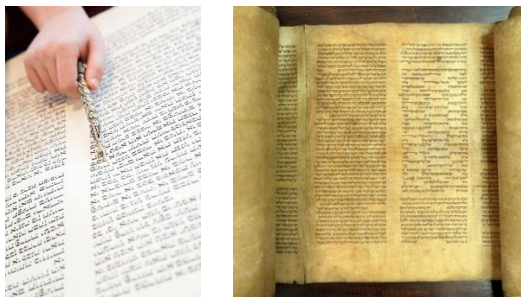
Ea cuprinde primele cinci cărți ale Bibliei:

- Facerea (Geneza)
- Ieșirea (Exodul)
- Leviticul
- Numerii
- Deuteronomul

Torah nu este percepută doar ca o colecție de texte religioase, ci ca expresia voinței lui Dumnezeu pentru viața omului.

În sinagogă, Torah este păstrată cu mare respect în suluri speciale și este citită periodic în cadrul slujbelor religioase.

Figura 4. Sul de Torah utilizat în cultul iudaic contemporan.

10. Talmudul și tradiția rabinică

Pe lângă Torah, un rol esențial îl are Talmudul.

Acesta reunește:

- interpretări ale Legii;
- comentarii religioase;
- reflecții morale;
- norme juridice.

Talmudul s-a format de-a lungul mai multor secole și reprezintă una dintre cele mai vaste opere religioase din istorie.

Importanța sa derivă din faptul că oferă explicații concrete privind aplicarea poruncilor în viața de zi cu zi.

TERMENI-CHEIE

- Exod – ieșirea poporului evreu din Egipt.
- Sinai – muntele unde Moise primește Legea.
- Decalog – Cele Zece Porunci.
- Torah – Legea și învățătura divină.
- Talmud – colecție de interpretări și comentarii rabinice.
- Pesah – sărbătoarea Paștelui evreiesc.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Personaj	Rol
Avraam	...
Moise	...
Isaac	...
Iacov	...

Exercițiul 2

Identificați trei valori morale promovate de Decalog și explicați importanța lor în societatea contemporană.

Exercițiul 3

Argumentați în 10–15 rânduri: „Exodul este o poveste despre libertate și speranță.”

Evaluare formativă

- Cine a condus poporul evreu în timpul Exodului?
- Ce reprezintă revelația de pe Sinai?
- Care este semnificația Decalogului?
- Ce este Torah?
- Care este rolul Talmudului?

PARTEA A III-A

VIAȚA RELIGIOASĂ, SĂRBĂTORILE ȘI SIMBOLURILE IUDAISMULUI

11. Sinagoga – centrul vieții religioase

După distrugerea celui de-al Doilea Templu din Ierusalim de către romani, în anul 70 d.Hr., viața religioasă a evreilor s-a reorganizat în jurul sinagogii.

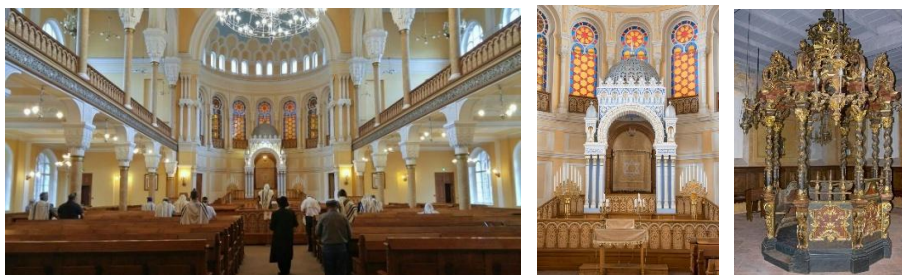
Cuvântul *sinagogă* provine din limba greacă (*synagoge*) și înseamnă „adunare” sau „loc de întrunire”.

Pentru credincioșii evrei, sinagoga este:

- loc de rugăciune;
- loc de studiu al Torei;
- centru educațional;
- spațiu de întâlnire comunitară.
- În interiorul sinagogii se află:
 - Chivotul Sfânt (Aron ha-Kodeș)
 - Dulapul sacru în care sunt păstrate sulurile Torei.
 - Bima
 - Platforma de unde este citită Torah.
 - Ner Tamid
 - „Lumina veșnică”, o lampă care arde permanent și simbolizează prezența lui Dumnezeu.

În tradiția iudaică, conducătorul spiritual al comunității este rabinul, persoană specializată în studiul și interpretarea Torei și a Talmudului.

Figura 5. Interiorul unei sinagogi. În partea centrală se observă Bima, iar în partea frontală Chivotul Sfânt.

ȘTIȚI CĂ?

În tradiția iudaică, studiul Torei este considerat o formă de rugăciune și de apropiere de Dumnezeu.

12. Sabatul (Shabbat) – ziua consacrată lui Dumnezeu

Sabatul reprezintă una dintre cele mai importante instituții religioase ale Iudaismului.

Originea sa se găsește în relatarea biblică a creației:

„Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o.”

(*Facerea 2, 3*)

Sabatul începe vineri la apusul soarelui și se încheie sâmbătă seara.

Pentru evrei, această zi este dedicată:

- rugăciunii;
- familiei;
- odihnei;
- studiului religios;
- reflecției spirituale.

În timpul Sabatului sunt evitate activitățile considerate muncă, accentul fiind pus pe comuniunea cu Dumnezeu și cu familia.

Masa de Sabat are o semnificație aparte și este însoțită de rugăciuni speciale, binecuvântarea vinului și împărțirea pâinii rituale (*hallah*).

Figura 6. Masa de Sabat într-o familie evreiască.

REȚINEȚI!

Sabatul nu reprezintă doar o zi de odihnă.

Pentru credinciosul evreu, el este:

- ✓ timp dedicat lui Dumnezeu;
- ✓ timp pentru familie;
- ✓ timp pentru reflecție;
- ✓ timp pentru consolidarea identității religioase.

13. Marile sărbători ale Iudaismului

Calendarul religios iudaic este bogat în sărbători care comemorează evenimente fundamentale din istoria poporului evreu.

Pesah – Paștele evreiesc

Pesah comemorează eliberarea evreilor din robia Egiptului și începutul drumului către libertate.

În cadrul mesei rituale (*Seder*), sunt consumate alimente simbolice care amintesc de experiența Exodului.

Pesah este cea mai importantă sărbătoare istorică a Iudaismului.

Șavuot

Șavuot este sărbătoarea care comemorează primirea Torei pe Muntele Sinai.

Ea amintește momentul în care Dumnezeu a oferit Legea poporului lui Israel.

Sukkot

Cunoscută și ca „Sărbătoarea Corturilor”, Sukkot amintește perioada petrecută de israeliți în pustiu după ieșirea din Egipt.

În timpul sărbătorii sunt construite adăposturi simbolice numite *sukkah*.

Roș Hașana

Este Anul Nou evreiesc.

Sărbătoarea marchează începutul unei perioade de reflecție, pocăință și reînnoire spirituală.

Yom Kippur

Cunoscută drept „Ziua Ispășirii”, este cea mai solemnă sărbătoare a calendarului iudaic.

Credincioșii practică postul și rugăciunea, cerând iertare pentru greșelile săvârșite.

Hanuka

Hanuka este „Sărbătoarea luminilor”.

Ea amintește rededicarea Templului din Ierusalim în secolul al II-lea î.Hr.

Timp de opt zile sunt aprinse lumânările unui sfeșnic special numit *hanukiah*.

Figura 7. Aprinderea luminilor de Hanuka.

14. Simbolurile fundamentale ale Iudaismului

Simbolurile religioase exprimă identitatea spirituală a unei comunități și contribuie la transmiterea tradiției de la o generație la alta.

Menora

Menora este sfeșnicul cu șapte brațe utilizat în cultul Templului din Ierusalim.

Ea simbolizează:

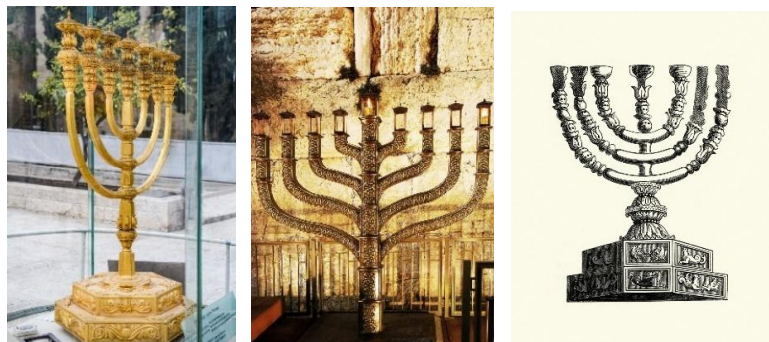
lumina lui Dumnezeu;

înțelepciunea;

prezența divină.

Astăzi este unul dintre cele mai cunoscute simboluri ale poporului evreu.

Figura 8. Menora – simbol tradițional al Iudaismului.

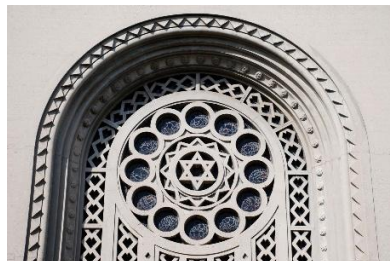
Steaua lui David

Steaua lui David (*Magen David*) este simbolul identității evreiești moderne.

Ea apare pe:

- sinagogi;
- monumente;
- obiecte de cult;
- steagul statului Israel.

Figura 9. Steaua lui David.

Mezuzah

Mezuzah este un mic obiect fixat pe cadrul ușii locuinței evreiești.

În interiorul său se află un pergament care conține texte biblice.

Ea amintește permanent credinciosului de prezența și poruncile lui Dumnezeu.

Kipa

Kipa este acoperământul purtat pe cap de către bărbații evrei în timpul rugăciunii și al activităților religioase.

Ea simbolizează respectul și smerenia înaintea lui Dumnezeu.

Figura 10. Mezuzah și kipa – simboluri ale vieții religioase iudaice.

Casetă de reflecție

Identitate și tradiție

Poporul evreu a traversat perioade de exil, persecuții și migrații, dar și-a păstrat identitatea timp de peste trei milenii.

Discutați:

Care este rolul tradițiilor în viața unei comunități?

Cum contribuie familia la transmiterea valorilor religioase?

Ce tradiții considerați importante în propria cultură?

DOCUMENT PENTRU ANALIZĂ

„Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești.”

(Ieșirea 20, 8)

Sarcini de lucru

Explicați semnificația acestei porunci.

De ce este importantă odihna pentru viața spirituală?

Ce beneficii aduce timpul petrecut în familie?

ACTIVITATE INTERDISCIPLINARĂ

Religie – Istorie – Educație civică

Realizați un poster cu tema:

„Ierusalim – oraș sfânt pentru trei religii”

Includeți:

locurile sfinte ale Iudaismului;

locurile sfinte ale Creștinismului;

locurile sfinte ale Islamului;

exemple de dialog interreligios.

TERMENI-CHEIE

Sinagogă – loc de rugăciune și studiu.

Rabin – conducător spiritual și învățător.

Shabbat – Sabatul evreiesc.

Pesah – Paștele evreiesc.

Hanuka – Sărbătoarea luminilor.

Menora – sfeșnicul cu șapte brațe.

Mezuzah – pergament cu texte biblice fixat pe ușă.

Kipa – acoperământ tradițional purtat pe cap.

PARTEA A IV-A

IUDAISMUL, CREȘTINISMUL ȘI ISLAMUL – ASEMĂNĂRI, DIFERENȚE ȘI DIALOG

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să identifice elementele comune ale celor trei religii abrahamice;
- ✓ să evidențieze diferențele doctrinare fundamentale;
- ✓ să analizeze rolul lui Avraam în Iudaism, Creștinism și Islam;
- ✓ să înțeleagă importanța dialogului interreligios;
- ✓ să manifeste respect față de diversitatea religioasă.

15. Religii abrahamice – o familie spirituală comună

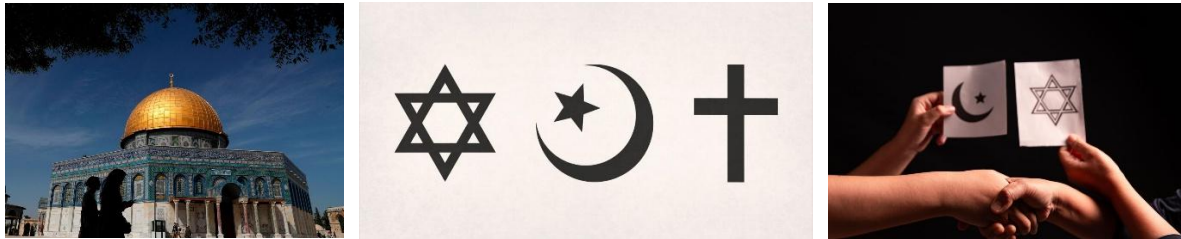
Iudaismul, Creștinismul și Islamul sunt numite frecvent religii abrahamice, deoarece toate îl consideră pe Avraam model al credinței și ascultării față de Dumnezeu.

Deși au apărut în contexte istorice diferite și au dezvoltat doctrine distincte, cele trei religii împărtășesc o serie de valori și credințe fundamentale:

- credința într-un Dumnezeu unic;
- respectul pentru revelația divină;
- importanța rugăciunii;
- responsabilitatea morală;
- speranța într-o lume mai dreaptă și mai bună.

Din acest motiv, numeroși teologi și istorici consideră că Iudaismul, Creștinismul și Islamul formează o familie spirituală cu rădăcini comune.

Figura 11. Iudaismul, Creștinismul și Islamul au rădăcini comune în tradiția lui Avraam.

16. Avraam – model de credință pentru trei religii

Avraam ocupă un loc unic în istoria religiilor.

În Iudaism

Avraam este părintele poporului ales și primul beneficiar al legământului divin.

În Creștinism

Avraam este considerat model al credinței autentice și precursor spiritual al tuturor celor care cred în Dumnezeu.

În Islam

Avraam (*Ibrahim*) este unul dintre cei mai importanți profeți și exemplul suprem de supunere față de voința lui Allah.

DOCUMENT PENTRU ANALIZĂ

„Avraam a crezut pe Dumnezeu și i s-a socotit lui ca dreptate.”

(*Facerea 15, 6*)

Sarcini de lucru

Ce înseamnă credința pentru Avraam?

De ce este Avraam respectat în cele trei religii?

Cum poate inspira exemplul său omul contemporan?

17. Asemănări între Iudaism, Creștinism și Islam

Există numeroase elemente comune care apropie aceste religii.

- Credința într-un singur Dumnezeu
- Toate afirmă existența unui Dumnezeu unic, creator și susținător al lumii.
- Revelația divină
- Dumnezeu comunică oamenilor prin profeți și texte sacre.
- Rugăciunea
- Rugăciunea este considerată mijloc de apropiere de Dumnezeu.
- Viața morală
- Cele trei religii promovează:

- respectul față de viață;
- dreptatea;
- compasiunea;
- ajutorarea aproapelui;
- responsabilitatea personală.
- Judecata divină
- Toate afirmă existența unei judecăți a faptelor omenești.

Casetă pedagogică

REȚINEȚI!

Valorile comune ale celor trei religii pot constitui baza dialogului și a cooperării dintre oameni.

18. Diferențe doctrinare fundamentale

Deși au multe elemente comune, cele trei religii prezintă și diferențe importante.

Tabel comparativ

Aspect	Iudaism	Creștinism	Islam
Fondator	Avraam și Moise	Iisus Hristos	Profetul Mahomed
Carte sfântă	Tanakh (Torah)	Biblia	Coranul
Dumnezeu	Unic	Sfânta Treime	Unic (Allah)
Mesia	Încă așteptat	Iisus Hristos	Iisus este profet, nu Mesia în sens creștin
Profet final	Nu există	Nu există	Mahomed
Zi sfântă principală	Sabatul	Duminica	Vinerea
Loc sfânt principal	Ierusalim	Ierusalim	Mecca

19. Ierusalimul – oraș sfânt pentru trei religii

Puține orașe din lume au o semnificație spirituală atât de profundă precum Ierusalimul.

Pentru evrei, Ierusalimul este locul Templului și centrul identității religioase.

Pentru creștini, aici s-au desfășurat evenimentele fundamentale ale vieții, morții și Învierii lui Iisus Hristos.

Pentru musulmani, Ierusalimul este locul de unde, potrivit tradiției islamice, profetul Mahomed s-a înălțat la cer.

Figura 12. Ierusalimul – oraș sfânt pentru Iudaism, Creștinism și Islam.

20. Dialogul interreligios în lumea contemporană

Într-o lume marcată de globalizare și diversitate culturală, dialogul dintre religii devine tot mai important.

Dialogul interreligios presupune:

- respect reciproc;
- cunoaștere autentică;

- cooperare;
- combaterea prejudecăților;
- promovarea păcii.

Studierea religiilor nu urmărește uniformizarea credințelor, ci dezvoltarea unei atitudini de respect și înțelegere.

După tragediile secolului al XX-lea și conflictele contemporane, liderii religioși ai celor trei religii au subliniat frecvent necesitatea colaborării pentru binele comun.

ȘTIATI CĂ?

În anul 1986, pentru prima dată în istorie, lideri ai marilor religii ale lumii s-au întâlnit la Assisi pentru a se ruga împreună pentru pace.

Studiu de caz

Religia și pacea

Un grup de elevi afirmă:

- „Religiile provoacă conflicte.”
- Alți elevi susțin:
- „Religiile pot contribui la pace și reconciliere.”
- Activitate
- Argumentați ambele puncte de vedere.
- Formulați propria concluzie.
- Identificați exemple istorice care susțin răspunsul vostru.

Sinteză finală

Ce am învățat?

- ✓ Iudaismul este cea mai veche dintre marile religii monoteiste.
- ✓ Credința iudaică este centrată pe legământul dintre Dumnezeu și poporul ales.
- ✓ Tora reprezintă fundamentul vieții religioase evreiești.
- ✓ Moise este figura centrală a Exodului și a revelației de pe Sinai.
- ✓ Iudaismul, Creștinismul și Islamul au rădăcini comune în tradiția lui Avraam.
- ✓ Dialogul interreligios contribuie la promovarea respectului și a păcii.

Evaluare finală a capitolului

I. Itemi obiectivi

Cine este considerat părintele credinței în Iudaism?

- David
- Moise
- Avraam
- Solomon

Care este cartea fundamentală a Iudaismului?

- Coranul
- Torah
- Evanghelia
- Psalmii

II. Itemi semiobiectivi

Definiți:

- Torah
- Talmud
- Sinagogă
- Sabat
- Enumerați trei sărbători importante ale Iudaismului.

III. Item de analiză

Comparați Iudaismul și Creștinismul, evidențiind:

- două asemănări;
- două diferențe.

IV. Eseu

Redactați un text de 1–2 pagini cu tema:

„Moștenirea spirituală a lui Avraam în cele trei religii monoteiste”

Portofoliu

Realizați un proiect intitulat:

- „Ierusalim – loc de întâlnire al marilor religii”
- Portofoliul poate include:
 - imagini;
 - hărți;
 - texte biblice;
 - texte istorice;
 - comentarii personale.

Bibliografie selectivă

Surse fundamentale

1. Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2018.
2. Tanakh: The Holy Scriptures, Jewish Publication Society, Philadelphia, 1985.
3. Lucrări academice
4. Armstrong, Karen, *A History of God*, Ballantine Books, New York, 1993.
5. Cohn-Sherbok, Dan, *Judaism: History, Belief and Practice*, Routledge, London, 2003.
6. de Lange, Nicholas, *Judaism*, Oxford University Press, Oxford, 2010.
7. Eliade, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, vol. I, Editura Științifică, București, 1991.
8. Neusner, Jacob, *Judaism: An Introduction*, Penguin Books, London, 2004.
9. Neusner, Jacob (ed.), *The Blackwell Companion to Judaism*, Blackwell Publishing, Oxford, 2003.
10. Encyclopaedia Judaica, 2nd edition, Thomson Gale, Detroit, 2007.
11. Achimescu, Nicolae, *Religii în dialog*, Editura Trinitas, Iași, 2014.

Concluzia capitolului

Iudaismul reprezintă una dintre cele mai importante moșteniri spirituale ale omenirii. Credința într-un Dumnezeu unic, respectul pentru Lege, responsabilitatea morală și speranța într-o lume mai dreaptă au influențat decisiv dezvoltarea civilizației. Înțelegerea Iudaismului facilitează cunoașterea Creștinismului și Islamului și contribuie la formarea unei culturi a dialogului, a respectului reciproc și a păcii între oameni.

CAPITOLUL II

CREȘTINISMUL – ÎMPLINIREA FĂGĂDUINȚELOR ȘI CALEA MÂNTUIRII

PARTEA I CONTEXTUL ISTORIC AL APARIȚIEI CREȘTINISMULUI ȘI NAȘTEREA MÂNTUITORULUI IISUS HRISTOS

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să descrie contextul istoric și religios în care a apărut Creștinismul;
- ✓ să identifice principalele caracteristici ale societății palestiniene din secolul I;
- ✓ să explice așteptarea mesianică a poporului evreu;
- ✓ să prezinte evenimentele legate de Nașterea Domnului;
- ✓ să înțeleagă semnificația Întrupării Fiului lui Dumnezeu pentru întreaga omenire.

Motto

„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.” (*Ioan 14, 6*)

Introducere

Creștinismul este cea mai răspândită religie a lumii și una dintre cele mai importante forțe spirituale și culturale din istoria omenirii. El își are originea în persoana și învățătura lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, care a venit în lume pentru mântuirea oamenilor.

Apariția Creștinismului nu poate fi înțeleasă fără cunoașterea contextului religios al Iudaismului. Primele comunități creștine s-au format în mediul iudaic al Palestinei secolului I, iar multe dintre conceptele fundamentale ale credinței creștine își au rădăcinile în revelația Vechiului Testament.

Pentru creștini, Iisus Hristos este împlinirea promisiunilor făcute de Dumnezeu poporului ales și Mântuitorul întregii omeniri.

1. Palestina în vremea lui Iisus Hristos

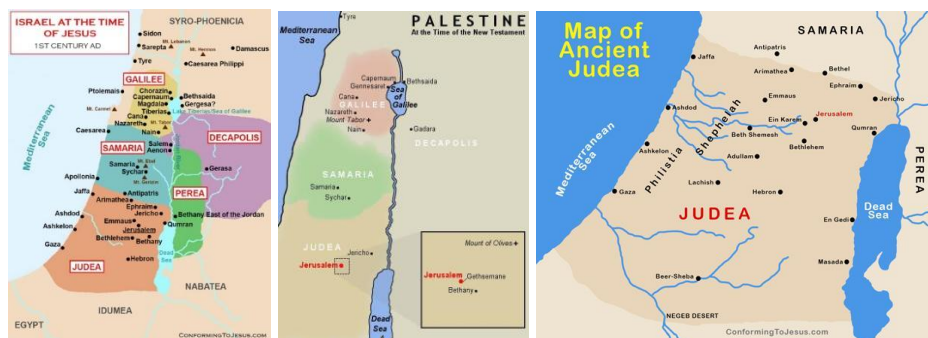
În secolul I d.Hr., Palestina se afla sub dominația Imperiului Roman. Regiunea era împărțită în mai multe provincii și teritorii administrative, iar autoritatea politică era exercitată fie direct de Roma, fie prin conducători locali.

Cele mai importante regiuni erau:

- Iudeea: Regiunea în care se afla Ierusalimul și Templul.
- Galileea: Zona în care Iisus și-a petrecut cea mai mare parte a vieții publice.
- Samaria: Regiune situată între Iudeea și Galileea.
- Perea: Teritoriu aflat la est de râul Iordan.

Viața religioasă era centrată în jurul Templului din Ierusalim, considerat locul cel mai sfânt al poporului evreu.

Figura 1. Palestina în secolul I d.Hr. – cadrul geografic al apariției Creștinismului.

STIAȚI CĂ?

În vremea lui Iisus, Ierusalimul avea aproximativ 80.000–100.000 de locuitori, însă în timpul marilor sărbători religioase numărul pelerinilor putea depăși câteva sute de mii.

2. Poporul evreu și așteptarea lui Mesia

În perioada premergătoare nașterii lui Iisus, poporul evreu traversa o perioadă dificilă. Doga străină și dificultățile sociale alimentau speranța venirii unui Mesia promis de Dumnezeu prin profeți.

Cuvântul „Mesia” provine din limba ebraică (*Mashiach*) și înseamnă „Unsul lui Dumnezeu”. Numeroase texte profetice vorbeau despre:

- venirea unui eliberator;
- instaurarea dreptății;
- restaurarea poporului lui Israel;
- împărăția lui Dumnezeu.

Totuși, mulți contemporani ai lui Iisus așteptau un conducător politic și militar, în timp ce mesajul lui Hristos avea o dimensiune spirituală și universală.

DOCUMENT BIBILIC

„Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște Fiu și vor chema numele Lui Emanuel.” (*Isaia 7, 14*)

Activitate:

Ce promisiune conține această profeție?

Cum este interpretată ea în tradiția creștină?

De ce sunt importante profețiile mesianice?

3. Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos

Potrivit Evangheliilor după Matei și Luca, Iisus Hristos S-a născut în Betleemul Iudeii, în timpul domniei regelui Irod cel Mare. Nașterea Sa reprezintă unul dintre cele mai importante evenimente din istoria omenirii.

Creștinismul afirmă că în persoana lui Iisus se unește natura divină cu natura umană. Acest adevăr fundamental poartă numele de Întruparea Fiului lui Dumnezeu. Prin Întrupare, Dumnezeu intră în istoria omenirii și Se apropie de oameni într-un mod unic.

Evenimentele care preced Nașterea Domnului includ:

- Buna Vestire - Arhanghelul Gavriil îi vestește Fecioarei Maria că va deveni Maica Mântuitorului.
- Vizita la Elisabeta - Maria o vizitează pe verișoara sa Elisabeta.
- Călătoria la Betleem - Iosif și Maria ajung în Betleem pentru recensământ.
- Nașterea Domnului - Iisus Se naște într-un staul modest.
- Închinarea păstorilor - Primii martori ai Nașterii.
- Închinarea magilor - Semn al universalității misiunii lui Hristos.

Figura 2. Nașterea Domnului – unul dintre evenimentele centrale ale credinței creștine.

DIN COMOARA ORTODOXIEI

Sfântul Atanasie cel Mare scria: „Dumnezeu S-a făcut om pentru ca omul să poată deveni părtaș vieții dumnezeiești.”

Această afirmație exprimă una dintre ideile fundamentale ale teologiei creștine: apropierea lui Dumnezeu de om prin Întruparea lui Hristos.

4. Semnificația teologică a Întrupării

Pentru credința creștină, Nașterea lui Iisus nu este doar un eveniment istoric. Ea reprezintă începutul lucrării de mântuire a omenirii.

Prin Întrupare:

- Dumnezeu Se face cunoscut oamenilor;
- firea umană este restaurată;
- omul primește posibilitatea comuniunii cu Dumnezeu;
- începe împlinirea făgăduințelor Vechiului Testament.

Acesta este motivul pentru care sărbătoarea Crăciunului ocupă un loc atât de important în viața Bisericii.

Figura 3. Biserica Nașterii Domnului din Betleem, ridicată pe locul tradițional al nașterii lui Iisus Hristos.

REȚINEȚI!

Pentru creștini:

- ✓ Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu;
- ✓ Nașterea Sa reprezintă începutul mântuirii lumii;
- ✓ Întruparea unește cerul și pământul;
- ✓ Betleemul devine simbol al iubirii lui Dumnezeu pentru oameni.

Casetă de reflecție

- Dumnezeu aproape de oameni
- Nașterea lui Iisus are loc într-un context de simplitate și modestie.

Discutați:

- De ce credeți că Dumnezeu a ales să Se nască într-un staul și nu într-un palat?
- Ce mesaj transmite acest fapt lumii contemporane?
- Cum putem manifesta smerenia în viața noastră?

Termeni-cheie

- Mesia – Unsul lui Dumnezeu, Mântuitorul promis.
- Întrupare – asumarea firii omenești de către Fiul lui Dumnezeu.
- Betleem – locul nașterii lui Iisus Hristos.
- Buna Vestire – anunțul făcut de Arhanghelul Gavriil Fecioarei Maria.
- Emanuel – „Dumnezeu este cu noi”.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Loc	Importanță
Betleem	
Nazaret	
Ierusalim	
Galileea	

Exercițiul 2

Explicați în 10–15 rânduri: „Nașterea Domnului reprezintă începutul unei noi etape în istoria omenirii.”

Exercițiul 3

Realizați o schemă care să prezinte principalele evenimente legate de Nașterea lui Iisus Hristos.

Evaluare formativă

- În ce regiune a lumii a apărut Creștinismul?
- Ce înseamnă termenul „Mesia”?
- Unde S-a născut Iisus Hristos?
- Ce reprezintă Întruparea?
- De ce este importantă Buna Vestire?

PARTEA A II-A

IISUS HRISTOS ȘI ÎNCEPUTUL PROPOVĂDUIRII EVANGHELICE

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să descrie începutul activității publice a Mântuitorului Iisus Hristos;
- ✓ să explice semnificația Botezului Domnului;
- ✓ să identifice rolul Apostolilor în răspândirea Evangheliei;
- ✓ să interpreteze mesajul principal al parabolilor;
- ✓ să analizeze valorile promovate în Predica de pe Munte.

Motto

„Pocățiți-vă, că s-a apropiat Împărăția cerurilor.” (Matei 4, 17)

Introducere

După anii copilăriei și ai vieții ascunse din Nazaret, Iisus Hristos începe activitatea Sa publică, inaugurând o etapă nouă în istoria mântuirii. În decursul a aproximativ trei ani, El propovăduiește Evanghelia, cheamă ucenici, săvârșește minuni și descoperă oamenilor adevărata față a lui Dumnezeu.

Mesajul Său este centrat pe iubire, iertare, pocăință și apropierea Împărăției lui Dumnezeu. Prin cuvintele și faptele Sale, Hristos transformă viețile celor care Îl urmează și pune bazele Bisericii creștine.

5. Botezul Domnului și începutul activității publice

Înainte de a începe propovăduirea, Iisus vine la râul Iordan pentru a fi botezat de Sfântul Ioan Botezătorul.

Ioan era un profet respectat de popor, care îi chema pe oameni la pocăință și la pregătirea pentru venirea lui Mesia.

Momentul Botezului Domnului este deosebit de important deoarece reprezintă prima manifestare publică a Sfintei Treimi:

Fiul este prezent în apele Iordanului;

Duhul Sfânt Se coboară în chip de porumbel;

Tatăl mărturisește din cer:

„Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit.” (*Matei 3, 17*)

În tradiția ortodoxă, acest eveniment este numit Teofanie sau Arătarea Domnului.

Figura 4. Botezul Domnului în râul Iordan.

ȘTIATI CĂ?

Sărbătoarea Botezului Domnului este celebrată în Biserica Ortodoxă la 6 ianuarie și este însoțită de slujba Aghesmei Mari.

6. Chemarea Apostolilor

Pentru a continua lucrarea Sa în lume, Iisus a ales doisprezece Apostoli.

Cuvântul „apostol” provine din limba greacă și înseamnă „trimis”.

Printre cei doisprezece se numărau:

- Petru;
- Andrei;
- Iacov;
- Ioan;
- Filip;
- Bartolomeu;
- Matei;
- Toma;
- Iuda Tadeul;
- Simon Zelotul;
- Iacov al lui Alfeu;
- Iuda Iscarioteanul.

Apostolii proveneau din medii diferite, însă au fost uniți de aceeași chemare: vestirea Evangheliei.

Prin alegerea lor, Hristos arată că Dumnezeu îi cheamă pe oameni indiferent de statutul social, bogăție sau educație.

Figura 5. Chemarea primilor Apostoli la Marea Galileii.

DIN COMOARA ORTODOXIEI

Sfântul Ioan Gură de Aur scria:

„Hristos nu a ales împărați și filosofi, ci pescari smeriți, pentru ca puterea lui Dumnezeu să fie mai evidentă decât puterea oamenilor.”¹

7. Minunile Mântuitorului

În Evanghelii sunt relatate numeroase minuni săvârșite de Iisus Hristos.

Acestea nu reprezintă acte spectaculoase menite să impresioneze mulțimile, ci semne ale iubirii și puterii lui Dumnezeu.

Minunile urmăresc:

- alinarea suferinței;
- întărirea credinței;
- descoperirea identității lui Hristos;
- anticiparea Împărăției lui Dumnezeu.

Vindecarea orbului din naștere

Prin această minune, Hristos arată că este Lumina lumii și că poate reda nu doar vederea trupească, ci și vederea spirituală.

Înmulțirea pâinilor și a peștilor

Cu cinci pâini și doi pești, Hristos hrănește mii de oameni.

Minunea exprimă grija lui Dumnezeu față de nevoile omului.

Umblarea pe mare

Acest eveniment descoperă puterea lui Hristos asupra naturii și îi învață pe Apostoli să aibă încredere în Dumnezeu.

Învierea lui Lazăr

Aceasta este una dintre cele mai impresionante minuni evanghelice și anticipează propria Înviere a lui Hristos.

Figura 6. Învierea lui Lazăr – prevestire a biruinței asupra morții.

REȚINEȚI!

Minunile lui Hristos nu sunt simple demonstrații de putere.

Ele descoperă:

- ✓ iubirea lui Dumnezeu;
- ✓ compasiunea față de oameni;
- ✓ puterea credinței;
- ✓ apropierea Împărăției cerurilor.

8. Parabolele – lecții pentru toate timpurile

Una dintre cele mai importante metode de predare utilizate de Iisus a fost parabola. Parabola este o povestire scurtă, inspirată din viața cotidiană, care transmite un adevăr spiritual profund.

Pilda Semănătorului

Arată că oamenii primesc în mod diferit cuvântul lui Dumnezeu.

Pilda Fiului Risipitor

Ilustrează iubirea și iertarea nemărginită a lui Dumnezeu.

Pilda Samarineanului Milostiv

Îi învață pe oameni să își ajute aproapele fără prejudecăți.

Pilda Talanților

Subliniază responsabilitatea folosirii darurilor primite de la Dumnezeu.

ȘTIATI CĂ?

Parabolele lui Iisus sunt considerate unele dintre cele mai valoroase texte pedagogice și morale din istoria umanității.

DOCUMENT PENTRU ANALIZĂ

Pilda Samarineanului Milostiv

„Mergi și fă și tu asemenea.” (*Luca 10, 37*)

Sarcini de lucru

Cine este aproapele nostru?

Ce înseamnă compasiunea?

Cum putem aplica această învățătură în viața de zi cu zi?

9. Predica de pe Munte – constituția morală a Creștinismului

Predica de pe Munte reprezintă una dintre cele mai importante învățături ale Mântuitorului. În cadrul ei sunt prezentate Fericirile, care exprimă idealul vieții creștine.

Fericirile

„Feriți cei săraci cu duhul, că a lor este Împărăția cerurilor.

Feriți cei milostivi, că aceia se vor milui.

Feriți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.” (*Matei 5, 3–9*)

Prin Predica de pe Munte, Hristos îi învață pe oameni:

- iubirea vrăjmașilor;
- iertarea;
- sinceritatea;
- milostenia;
- rugăciunea;
- pacea.

Mesajul său depășește limitele unei epoci și rămâne actual pentru toate generațiile.

Figura 7. Predica de pe Munte – una dintre cele mai importante învățături ale lui Iisus Hristos.

DIN COMOARA ORTODOXIEI

Sfântul Ioan Gură de Aur afirma:

„Nimic nu-L face pe om atât de asemenea lui Dumnezeu precum milostenia.”

Casetă de reflecție

Iubirea care schimbă lumea

Predica de pe Munte propune valori diferite de cele promovate adesea de societatea contemporană:

- smerenie;
- milă;
- iertare;
- pace.

Dezbateri

Care dintre aceste valori credeți că este cea mai necesară în lumea de astăzi? Argumentați.

Termeni-cheie

- Apostol – trimis al lui Hristos.
- Teofanie – descoperirea lui Dumnezeu.
- Minune – intervenție extraordinară a lui Dumnezeu.
- Parabolă – povestire cu sens spiritual.
- Fericiri – învățături fundamentale din Predica de pe Munte.
- Evanghelie – „Vestea cea Bună”.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Eveniment	Semnificație
Botezul Domnului	...
Chemarea Apostolilor	...
Predica de pe Munte	...
Învierea lui Lazăr	...

Exercițiul 2

Explicați în 10–15 rânduri:

„Parabolele sunt lecții pentru toate timpurile.”

Exercițiul 3

Alegeți una dintre Fericiri și explicați modul în care poate fi aplicată în viața unui adolescent.

Evaluare formativă

Ce este Teofania?
Câți Apostoli a ales Iisus?
Care este scopul minunilor?
Ce este o parabolă?
Ce valori promovează Predica de pe Munte?

PARTEA A III-A

PATIMILE, MOARTEA ȘI ÎNVIEREA MÂNTUITORULUI IISUS HRISTOS

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să descrie principalele evenimente ale Săptămânii Patimilor;
- ✓ să explice semnificația teologică a jertfei de pe Cruce;
- ✓ să argumenteze importanța Învierii lui Hristos pentru credința creștină;
- ✓ să identifice rolul Pogorârii Sfântului Duh în formarea Bisericii;
- ✓ să înțeleagă legătura dintre Paștele evreiesc și Paștele creștin.

Motto

„Eu sunt Învierea și Viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi.” (*Ioan 11, 25*)

Introducere

Evenimentele legate de Patimile, Moartea și Învierea lui Iisus Hristos reprezintă centrul credinței creștine. Dacă Nașterea Domnului marchează intrarea lui Dumnezeu în istoria omenirii, iar activitatea Sa publică descoperă oamenilor adevărul despre Dumnezeu, jertfa de pe Cruce și Învierea constituie actul prin care este realizată mântuirea lumii.

Sfântul Apostol Pavel exprimă importanța acestui adevăr atunci când afirmă:

„Iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este credința voastră.”

(*I Corinteni 15, 17*)

Pentru creștini, Învierea nu este doar un eveniment istoric, ci biruința definitivă asupra păcatului și a morții.

10. Intrarea Domnului în Ierusalim

Cu puțin timp înainte de Patimile Sale, Iisus intră în Ierusalim, fiind întâmpinat de mulțime cu ramuri de finic și cu strigăte de bucurie:

„Osana! Binecuvântat este Cel ce vine în numele Domnului!”

(*Marcu 11, 9*)

Acest eveniment este sărbătorit în Biserica Ortodoxă sub numele de Duminica Floriilor.

Intrarea triumfală în Ierusalim reprezintă împlinirea profețiilor mesianice și începutul ultimei săptămâni din viața pământească a Mântuitorului.

Figura 8. Intrarea Domnului în Ierusalim, sărbătorită în Duminica Floriilor.

ȘTIATI CĂ?

În tradiția românească, credincioșii aduc la biserică ramuri de salcie care sunt binecuvântate în ziua de Florii, amintind de ramurile cu care a fost întâmpinat Hristos.

11. Cina cea de Taină

În seara dinaintea Patimilor, Iisus se întâlnește cu Apostolii pentru ultima masă împreună.

Acest moment este cunoscut sub numele de Cina cea de Taină.

În cadrul acesteia, Hristos instituie Sfânta Euharistie, spunând:

„Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu.” (Matei 26, 26)

și

„Beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu.” (Matei 26, 27–28)

Pentru creștini, Cina cea de Taină reprezintă temelia Sfintei Liturghii și a vieții sacramentale a Bisericii.

Figura 9. Cina cea de Taină și instituirea Sfintei Euharistii.

12. Patimile și Răstignirea Domnului

După Cina cea de Taină, Iisus merge în Grădina Ghetsimani, unde Se roagă înaintea suferințelor ce aveau să urmeze.

Aici are loc arestarea Sa, urmată de:

- judecata înaintea Sinedriului;
- judecata înaintea lui Pilat din Pont;
- condamnarea la moarte;
- purtarea Crucii spre Golgota;
- răstignirea.

În credința creștină, Crucea nu este simbolul înfrângerii, ci al iubirii supreme a lui Dumnezeu pentru oameni.

Prin jertfa Sa voluntară, Hristos își asumă suferința omenirii și deschide calea împăcării dintre om și Dumnezeu.

DIN COMOARA ORTODOXIEI

Sfântul Ioan Gură de Aur spune:

„Crucea este nădejdea creștinilor, învierea celor morți și biruința asupra diavolului.”

Figura 10. Răstignirea Domnului pe Golgota.

Casetă de reflecție

Ce este adevărata iubire?

Hristos acceptă suferința și moartea pentru mântuirea oamenilor.

Discutați:

Ce înseamnă sacrificiul pentru ceilalți?

Există exemple de iubire jertfelnică în lumea contemporană?

Cum putem manifesta iubirea creștină în viața de zi cu zi?

13. Învierea Domnului – temelia credinței creștine

În dimineața celei de-a treia zile după răstignire, femeile mironosițe găsesc mormântul gol.

Îngerul le vestește:

„Nu este aici; căci S-a sculat precum a zis.” (Matei 28, 6)

Învierea lui Hristos reprezintă cel mai important eveniment al istoriei creștine.

Prin Înviere:

- moartea este biruită;
- păcatul este învins;
- omul primește speranța vieții veșnice;
- se confirmă dumnezeirea lui Hristos.

De aceea, sărbătoarea Paștelui este considerată „sărbătoarea sărbătorilor” în Ortodoxie.

Figura 11. Icoana Învierii (Anastasis), reprezentare centrală a artei creștine ortodoxe.

REȚINEȚI!

Învierea lui Hristos este:

- ✓ temelia credinței creștine;
- ✓ dovada biruinței asupra morții;
- ✓ începutul unei vieți noi pentru omenire;
- ✓ izvorul speranței creștine.

14. Paștele evreiesc și Paștele creștin

Există o legătură profundă între cele două sărbători.

Pesah (Iudaism)	Paștele (Creștinism)
Amintește eliberarea din Egipt	Amintește Învierea lui Hristos
Simbol al libertății poporului ales	Simbol al mântuirii întregii omeniri
Centrat pe Exod	Centrat pe Cruce și Înviere
Mielul pascal	Hristos – „Mielul lui Dumnezeu”

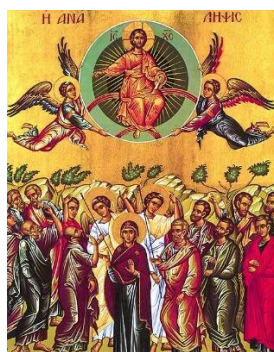
15. Înălțarea Domnului

La patruzeci de zile după Înviere, Iisus Se înalță la cer în prezența Apostolilor.

Înălțarea marchează încheierea activității Sale pământești și începutul misiunii Bisericii.

Totodată, ea exprimă destinul final al omului chemat la comuniune veșnică cu Dumnezeu.

Figura 12. Înălțarea Domnului la cer.

16. Pogorârea Sfântului Duh și nașterea Bisericii

La cincizeci de zile după Paști, Apostolii primesc darul Duhului Sfânt. Evenimentul este cunoscut sub numele de Cincizecime sau Rusalii.

Conform Faptelor Apostolilor:

„Și li s-au arătat limbi ca de foc.”

(Fapte 2, 3)

Prin Pogorârea Sfântului Duh:

Apostolii primesc puterea de a propovădui;

începe misiunea universală a Bisericii;

Evangelhia este vestită tuturor popoarelor.

Acest moment este considerat actul de naștere al Bisericii creștine.

Figura 13. Pogorârea Sfântului Duh asupra Apostolilor.

DOCUMENT PENTRU ANALIZĂ

„Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul; să ne bucurăm și să ne veselim în ea.”

(Psalmul 117, 24)

Sarcini de lucru

De ce este Paștele cea mai importantă sărbătoare creștină?

Ce semnificație are Învierea pentru credincioși?

Cum poate influența speranța învierii viața omului?

ACTIVITATE INTERDISCIPLINARĂ

Religie – Istorie – Artă

Analizați trei reprezentări artistice ale Învierii:

- icoană ortodoxă;
- pictură renașcentistă;
- lucrare contemporană.

Identificați asemănările și diferențele dintre acestea.

TERMENI-CHEIE

- Patimi – suferințele îndurate de Hristos înaintea răstignirii.
 - Golgota – locul răstignirii.
 - Euharistie – Taina Trupului și Sângelui Domnului.
 - Înviere – biruința asupra morții.
 - Înălțare – ridicarea lui Hristos la cer.
 - Cincizecime (Rusalii) – Pogorârea Sfântului Duh.
-
- Evaluare formativă
 - Ce este Cina cea de Taină?
 - Care este semnificația Crucii în creștinism?
 - De ce este Învierea temelia credinței creștine?
 - Ce legătură există între Pesah și Paști?
 - Ce reprezintă Rusaliile?

PARTEA A IV-A

ÎNVĂȚĂTURA DE CREDINȚĂ A CREȘTINISMULUI: SFÂNTA TREIME, MÂNTUIREA, BISERICA ȘI VIAȚA VEȘNICĂ

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să explice principalele adevăruri de credință ale Creștinismului;
- ✓ să definească dogma Sfintei Treimi;
- ✓ să înțeleagă semnificația mântuirii în credința creștină;
- ✓ să descrie rolul Bisericii în viața credincioșilor;
- ✓ să identifice importanța Sfintelor Taine;
- ✓ să analizeze concepția creștină despre viața veșnică.

Motto

„Aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.” (Ioan 17, 3)

Introducere

Creștinismul nu este doar o religie întemeiată pe admirarea unei personalități istorice excepționale, ci credința într-un Dumnezeu care Se descoperă oamenilor și îi cheamă la comuniune cu El.

După moartea și Învierea lui Hristos, Apostolii și Biserica au formulat și transmis învățătura de credință care constituie fundamentul spiritual al Creștinismului.

Această învățătură este sintetizată în Crez, mărturisirea de credință comună a Bisericii.

17. Sfânta Treime – taina iubirii dumnezeiești

- Dogma centrală a Creștinismului este credința în Sfânta Treime.
- Creștinii cred într-un singur Dumnezeu în trei Persoane:
- Dumnezeu Tatăl;
- Dumnezeu Fiul;
- Dumnezeu Duhul Sfânt.

Nu este vorba despre trei dumnezei, ci despre un singur Dumnezeu în trei Persoane distincte, unite prin aceeași ființă dumnezeiască.

Această învățătură este fundamentată pe revelația Noului Testament și reprezintă elementul care diferențiază cel mai clar Creștinismul de Iudaism și Islam.

Figura 14. Icoana Sfintei Treimi realizată de Sfântul Andrei Rubliov, una dintre cele mai cunoscute reprezentări ale artei creștine.

REȚINEȚI!

Creștinismul afirmă:

- ✓ un singur Dumnezeu;
- ✓ trei Persoane divine;
- ✓ iubire desăvârșită între Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

DIN COMOARA ORTODOXIEI

Sfântul Vasile cel Mare scria:

„Prin Fiul avem acces la Tatăl, iar prin Duhul Sfânt devenim părtași vieții dumnezeiești.”

18. Întruparea Fiului lui Dumnezeu

Una dintre cele mai importante învățături creștine afirmă că Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om.

Acest adevăr poartă numele de Întrupare.

Potrivit credinței creștine:

Iisus Hristos este Dumnezeu adevărat;

Iisus Hristos este om adevărat;

cele două firi sunt unite fără amestecare și fără despărțire.

Această formulare a fost definită la Sinodul al IV-lea Ecumenic de la Calcedon (451).

Prin Întrupare, Dumnezeu Se apropie de oameni și le oferă posibilitatea restaurării comuniunii cu El.

Casetă pedagogică

STIAȚI CĂ?

Termenul „Hristos” provine din limba greacă și înseamnă „Unsul”, fiind echivalentul cuvântului ebraic „Mesia”.

19. Mântuirea – scopul venirii lui Hristos în lume

În centrul credinței creștine se află ideea de mântuire.

Mântuirea reprezintă eliberarea omului de:

- păcat;
- moarte spirituală;
- despărțirea de Dumnezeu.

Potrivit credinței creștine, omul nu se poate mântui exclusiv prin propriile puteri.

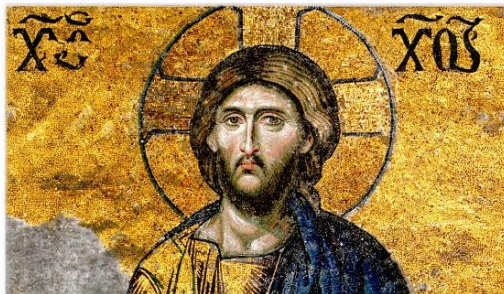
Mântuirea este posibilă datorită:

- Întrupării;
- Jertfei de pe Cruce;
- Învierii lui Hristos.

Credinciosul participă la această lucrare prin:

- credință;
- rugăciune;
- fapte bune;
- participarea la viața Bisericii.

Figura 15. Hristos Pantocrator – reprezentare a lui Hristos ca Domn și Mântuitor al lumii.

20. Biserica – Trupul lui Hristos

Pentru creștini, Biserica nu este doar o instituție religioasă.

Ea reprezintă comunitatea celor care cred în Hristos și participă la viața Sa.

Sfântul Apostol Pavel numește Biserica:

„Trupul lui Hristos.”(Efeseni 1, 23)

Biserica are mai multe dimensiuni:

- Comunitate
- Adunarea credincioșilor.
- Spațiu sacru
- Locul în care se săvârșesc slujbele.
- Realitate spirituală
- Comuniunea dintre Dumnezeu și oameni.

În tradiția ortodoxă, Biserica este caracterizată prin patru însușiri fundamentale:

- una;
- sfântă;
- sobornicească;
- apostolească.

Figura 16. Biserica – loc al rugăciunii și al comuniunii cu Dumnezeu.

21. Sfintele Taine

În tradiția ortodoxă, harul lui Dumnezeu este împărtășit credincioșilor prin Sfintele Taine.

Biserica Ortodoxă recunoaște șapte Taine:

Taina	Semnificație
Botezul	Intrarea în Biserică
Mirungerea	Primirea darurilor Duhului Sfânt
Euharistia	Împărtășirea cu Trupul și Sângele lui Hristos

Taina	Semnificație
Pocăința	Iertarea păcatelor
Cununia	Binecuvântarea familiei
Hirotonia	Consacrarea slujitorilor Bisericii
Maslul	Vindecarea sufletească și trupească

Euharistia ocupă locul central în viața liturgică a Bisericii.

DOCUMENT PATRISTIC

Sfântul Ignatie al Antiohiei numea Euharistia:

„Leacul nemuririi și antidot împotriva morții.”

Sarcini de lucru

De ce este Euharistia considerată centrul vieții liturgice?

Ce înseamnă expresia „leacul nemuririi”?

Care este legătura dintre Euharistie și comuniunea cu Hristos?

22. Viața veșnică și Împărăția lui Dumnezeu

Creștinismul afirmă că existența omului nu se încheie prin moarte.

Omul este chemat la:

înviere;

judecată;

viață veșnică.

Scopul final al existenței umane este comuniunea eternă cu Dumnezeu în Împărăția Sa.

Această speranță oferă sens și valoare vieții prezente.

Pentru creștin, viața veșnică începe încă din această lume prin relația personală cu Dumnezeu și se împlinește în veacul viitor.

Figura 17. Reprezentări iconografice ale Împărăției lui Dumnezeu și ale vieții veșnice.

Casetă de reflecție

Care este sensul vieții?

Toate religiile încearcă să răspundă la întrebările fundamentale ale existenței:

De unde venim?

Care este scopul vieții?

Ce se întâmplă după moarte?

Discutați:

Cum răspunde Creștinismul acestor întrebări?

Ce rol joacă speranța în viața omului?

Cum influențează credința comportamentul zilnic?

Termeni-cheie

Sfânta Treime – un Dumnezeu în trei Persoane.

Întrupare – asumarea firii omenești de către Fiul lui Dumnezeu.

Mântuire – eliberarea omului de păcat și moarte.
Biserică – comunitatea credincioșilor în Hristos.
Har – ajutorul și prezența lui Dumnezeu.
Taină – lucrare sfântă prin care se împărtășește harul divin.
Viață veșnică – comuniunea eternă cu Dumnezeu.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Concept	Explicație
Sfânta Treime	...
Mântuire	...
Biserică	...
Euharistie	...

Exercițiul 2

Explicați în 10–15 rânduri:

„Biserica este mai mult decât o clădire.”

Exercițiul 3

Realizați o schemă care să prezinte cele șapte Sfinte Taine.

Evaluare formativă

Ce este Sfânta Treime?

Ce înseamnă Întruparea?

Care este scopul mântuirii?

De ce este importantă Biserica?

Enumerați cele șapte Sfinte Taine.

PARTEA A V-A

CREȘTINISMUL ÎN DIALOG CU IUDAISMUL ȘI ISLAMUL

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să identifice elementele comune ale celor trei religii monoteiste;
- ✓ să compare principalele învățături de credință ale Iudaismului, Creștinismului și Islamului;
- ✓ să explice specificul credinței creștine;
- ✓ să înțeleagă importanța dialogului interreligios;
- ✓ să manifeste respect față de diversitatea religioasă și culturală.

Motto

„Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.” (*Matei 5, 9*)

Introducere

În lumea contemporană, oamenii aparțin unor culturi și religii diferite, însă împărtășesc aceeași demnitate umană și aceeași dorință de a căuta adevărul și sensul vieții.

Creștinismul, Iudaismul și Islamul sunt cunoscute sub numele de religii abrahamice, deoarece toate îl consideră pe Avraam model al credinței și ascultării de Dumnezeu.

Deși există diferențe importante între ele, aceste religii împărtășesc numeroase valori comune și au contribuit decisiv la formarea civilizației mondiale.

23. Rădăcini comune: Avraam și tradiția monoteistă

Avraam ocupă un loc central în toate cele trei religii.

În Iudaism

Este părintele poporului ales și primul beneficiar al legământului cu Dumnezeu.

În Creștinism

Este modelul credinței și al încrederii în Dumnezeu.

În Islam

Este cunoscut sub numele de Ibrahim și este considerat unul dintre cei mai mari profeți.

Această origine comună explică numeroasele asemănări dintre cele trei religii.

ȘTIATI CĂ?

Expresia „religii abrahamice” este folosită de istorici și teologi pentru a evidenția rădăcinile comune ale celor trei mari religii monoteiste.

24. Asemănări între Creștinism și Iudaism

Creștinismul s-a născut în mediul religios al Iudaismului și păstrează numeroase elemente ale tradiției biblice evreiești.

Credința într-un singur Dumnezeu

Ambele religii afirmă existența unui Dumnezeu unic, creator al lumii.

Patriarhii și profeții

Avraam, Isaac, Iacov, Moise și profeții Vechiului Testament sunt respectați atât de evrei, cât și de creștini.

Scriptura

Vechiul Testament creștin are la bază cărțile sacre ale tradiției iudaice.

Valorile morale

Cele Zece Porunci reprezintă un reper comun pentru viața morală.

Rugăciunea

Atât Iudaismul, cât și Creștinismul acordă o importanță deosebită rugăciunii și vieții spirituale.

25. Diferențe între Creștinism și Iudaism

În ciuda rădăcinilor comune, există diferențe esențiale.

Persoana lui Iisus Hristos

Creștinismul îl mărturisește pe Iisus ca Fiul lui Dumnezeu și Mesia.

Iudaismul nu acceptă această interpretare.

Sfânta Treime

Dogma Sfintei Treimi este specifică doar Creștinismului.

Noul Testament

Creștinii îl consideră parte a revelației divine.

Iudaismul nu îl recunoaște.

Mântuirea

În Creștinism, mântuirea este realizată prin Hristos.

În Iudaism accentul cade pe legământ și pe respectarea Legii.

Tabel comparativ

Aspect	Iudaism	Creștinism
Mesia	Așteptat	Iisus Hristos
Sfânta Treime	Nu	Da
Noul Testament	Nu	Da
Mântuirea	Legământ și Lege	Prin Hristos
Zi sfântă	Sabatul	Duminica

Casetă pedagogică

RETINETI!

Creștinismul nu respinge Vechiul Testament, ci îl consideră pregătirea și fundamentul venirii lui Hristos.

26. Asemănări între Creștinism și Islam

Creștinismul și Islamul au apărut în contexte istorice diferite, însă împărtășesc anumite valori comune.

Monoteismul

Ambele cred într-un Dumnezeu creator și atotputernic.

Respectul pentru Iisus

Islamul îl recunoaște pe Iisus (Isa) ca profet important.

Rugăciunea

Rugăciunea ocupă un loc central în viața credincioșilor.

Responsabilitatea morală

Ambele religii promovează:

- dreptatea;
- compasiunea;
- ajutorarea aproapelui;
- respectul față de familie.
- Judecata finală

Există credința că Dumnezeu va judeca faptele oamenilor.

27. Diferențe între Creștinism și Islam

Diferențele teologice sunt semnificative.

Iisus Hristos

Creștinii cred că este Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii.

Musulmanii îl consideră profet, nu Dumnezeu.

Sfânta Treime

Creștinismul afirmă Sfânta Treime.

Islamul respinge această doctrină.

Crucea și Învierea

Creștinismul le consideră centrul mântuirii.

Islamul are o interpretare diferită asupra acestor evenimente.

Coranul și Biblia

Creștinii consideră Biblia revelația inspirată.

Musulmanii consideră Coranul revelația finală.

28. Tabel comparativ: Iudaism – Creștinism – Islam

Aspect	Iudaism	Creștinism	Islam
Fondator	Avraam, Moise	Iisus Hristos	Mahomed
Carte sfântă	Tanakh	Biblia	Coranul
Dumnezeu	Unul	Sfânta Treime	Unul (Allah)
Mesia	Așteptat	Iisus Hristos	Profet
Profet final	Nu există	Nu există	Mahomed
Loc sfânt principal	Ierusalim	Ierusalim	Mecca
Zi de cult principală	Sâmbătă	Duminică	Vineri

29. Dialogul interreligios și provocările lumii contemporane

În prezent, oameni aparținând diferitelor religii trăiesc împreună în numeroase societăți.

Dialogul interreligios presupune:

respect reciproc;

cunoaștere autentică;

cooperare;

promovarea păcii;

combaterea extremismului.

Biserica Ortodoxă susține dialogul și colaborarea între oameni, fără renunțarea la adevărurile proprii credințe.

Scopul dialogului nu este uniformizarea religiilor, ci construirea unei societăți bazate pe respect și înțelegere.

DIN COMOARA ORTODOXIEI

Sfântul Porfirie Kavsokalivitul spunea:

„Acolo unde există iubire adevărată, dispare frica și începe comuniunea.”

Studiu de caz

Religia și pacea

O parte dintre oameni consideră că diferențele religioase provoacă tensiuni.

Alții afirmă că valorile religioase contribuie la reconciliere și pace.

Activitate

Identificați argumente pentru fiecare poziție.

Formulați propria opinie.

Oferiți exemple istorice și contemporane.

Casetă de reflecție

Putem fi diferiți și totuși să ne respectăm?

Reflecțați asupra următoarelor întrebări:

Cum putem dialoga cu persoane care au alte convingeri?

De ce este importantă toleranța?

Ce înseamnă respectul față de libertatea religioasă?

Termeni-cheie

Religii abrahamice – Iudaism, Creștinism și Islam.

Dialog interreligios – comunicare și cooperare între credincioși aparținând unor religii diferite.

Monoteism – credința într-un singur Dumnezeu.

Toleranță – respectarea convingerilor celorlalți.

Libertate religioasă – dreptul fiecărei persoane de a-și manifesta credința.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Religie	Carte sfântă	Fondator / Figură centrală
Iudaism
Creștinism
Islam

Exercițiul 2

Realizați o diagramă Venn care să evidențieze:

asemănările;

diferențele;

dintre cele trei religii monoteiste.

Exercițiul 3

Redactați un eseu de 1 pagină: „Rolul dialogului interreligios în lumea contemporană”.

Evaluare formativă

Cine este Avraam pentru cele trei religii?

Care sunt principalele asemănări dintre Creștinism și Iudaism?

Ce diferențiază Creștinismul de Islam?

Ce este dialogul interreligios?

De ce este important respectul reciproc?

Enumerați:

- cele șapte Sfinte Taine;
- trei parabole;
- trei minuni ale Mântuitorului.

III. Item de analiză

Realizați un tabel comparativ între:

Iudaism;

Creștinism;

Islam.

Precizați:

fondatorii;

cărțile sfinte;

concepția despre Dumnezeu;

principalele sărbători.

IV. Eseu

Redactați un text de 1–2 pagini cu tema: „Iisus Hristos – model de iubire și slujire pentru omul contemporan”

PORTOFOLIU

Proiect individual: „Urmele Creștinismului în cultura europeană”

Portofoliul poate include:

- imagini;
- reproduceri artistice;
- texte biblice;
- texte patristice;
- comentarii personale.

Proiect de grup

„Valorile creștine și lumea contemporană”

Tema poate fi prezentată sub formă de:

- poster;
- prezentare PowerPoint;
- film educativ;
- expoziție tematică.

PENTRU CEI CARE DORESC SĂ AFLE MAI MULT

Lecturi recomandate:

- Sfântul Atanasie cel Mare – *Despre Întruparea Cuvântului*
- Sfântul Ioan Gură de Aur – *Omilii la Evanghelia după Matei*
- Kallistos Ware – *Calea Ortodoxă*
- Dumitru Stăniloae – *Teologia Dogmatică Ortodoxă*
- Alexander Schmemmann – *Pentru viața lumii*

CRONOLOGIE ORIENTATIVĂ

Data	Eveniment
cca. 4–6 î.Hr.	Nașterea lui Iisus Hristos
cca. 27–30 d.Hr.	Activitatea publică
cca. 30-33 d.Hr.	Răstignirea și Învierea
cca. 30-33 d.Hr.	Pogorârea Sfântului Duh
sec. I	Formarea primelor comunități creștine
313	Edictul de la Milano
325	Primul Sinod Ecumenic

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Sfânta Scriptură

Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2018.

Izvoare patristice

1. Sfântul Atanasie cel Mare, *Despre Întruparea Cuvântului*.
2. Sfântul Vasile cel Mare, *Despre Sfântul Duh*.
3. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Evanghelia după Matei*.
4. Sfântul Ignatie al Antiohiei, *Epistole*.
5. Lucrări academice
6. Brown, Raymond E., *An Introduction to the New Testament*, Yale University Press.
7. McManners, John (ed.), *The Oxford Illustrated History of Christianity*, Oxford University Press.
8. Meyendorff, John, *Teologia Bizantină*, EIBMBOR.
9. Schmemmann, Alexander, *Euharistia. Taina Împărăției*.
10. Stăniloae, Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I–III.
11. Ware, Kallistos, *The Orthodox Church*.
12. Ware, Kallistos, *The Orthodox Way*.

Concluzia capitolului

Creștinismul reprezintă una dintre cele mai profunde și influente experiențe spirituale din istoria omenirii. Întemeiat pe persoana și învățătura lui Iisus Hristos, el propune o viziune asupra lumii centrată pe iubire, adevăr, libertate și comuniune cu Dumnezeu. Înțelegerea Creștinismului nu înseamnă doar acumularea unor informații religioase, ci descoperirea unui patrimoniu spiritual care a modelat civilizații, a inspirat generații și continuă să ofere sens și speranță omului contemporan.

CAPITOLUL III

ISLAMUL – CREDINȚA ÎN ALLAH ȘI COMUNITATEA CREDINCIOȘILOR

PARTEA I

CONTEXTUL ISTORIC AL APARIȚIEI ISLAMULUI ȘI VIAȚA PROFETULUI MAHOMED

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să descrie contextul istoric și cultural al apariției Islamului;
- ✓ să identifice principalele caracteristici ale Peninsulei Arabice în secolul al VII-lea;
- ✓ să prezinte etapele esențiale din viața profetului Mahomed;
- ✓ să explice semnificația revelației coranice;
- ✓ să înțeleagă rolul profetului Mahomed în formarea comunității musulmane.

Motto

„Nu există alt dumnezeu în afară de Allah.” (*mărturisirea fundamentală a credinței islamice – Shahada*)

Introducere

Islamul este una dintre marile religii monoteiste ale lumii și cea mai tânără dintre cele trei religii abrahamice. El a apărut în Peninsula Arabică în secolul al VII-lea d.Hr. și s-a răspândit rapid în Asia, Africa și Europa.

Cuvântul *Islam* provine din limba arabă și poate fi tradus prin „supunere” sau „încredințare față de Dumnezeu”. Credinciosul musulman este chemat să își orienteze întreaga viață către Allah, singurul Dumnezeu, prin credință, rugăciune și respectarea învățăturii revelate.

Pentru musulmani, Islamul nu reprezintă o religie complet nouă, ci continuarea și desăvârșirea revelației transmise anterior prin profeți precum Adam, Noe, Avraam, Moise și Iisus.

1. Peninsula Arabică înainte de apariția Islamului

Pentru a înțelege apariția Islamului, este necesar să cunoaștem lumea arabă din secolul al VII-lea.

Peninsula Arabică era o regiune vastă, caracterizată de:

- deșerturi întinse;
- puține zone fertile;
- caravane comerciale;
- triburi independente.

Nu exista un stat unitar, iar viața socială era organizată în jurul triburilor și al familiilor extinse.

Economia se baza pe:

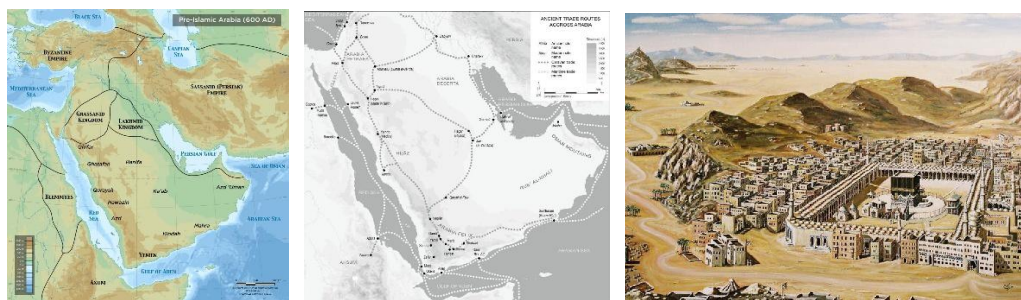
- comerț;
- creșterea animalelor;
- agricultura din oaze.

Orașele importante ale epocii erau: **Mecca**

Cel mai important centru comercial și religios: **Medina**

Important centru agricol și comercial: **Taif** - Oraș prosper situat în apropierea Meccăi.

Figura 1. Peninsula Arabică în secolul al VII-lea și principalele rute comerciale.

ȘTIATI CĂ?

Înainte de apariția Islamului, numeroase caravane traversau Peninsula Arabică, transportând mirodenii, textile și alte mărfuri între Asia, Africa și zona mediteraneană.

2. Religia și societatea arabă înainte de Islam

Perioada premergătoare apariției Islamului este numită în tradiția musulmană Jahiliyya, adică „epoca ignoranței”.

Majoritatea triburilor arabe practicau forme de politeism și venerau diferite divinități locale.

La Mecca se afla Kaaba, un sanctuar important care adăpostea numeroase obiecte de cult și atrăgea pelerini din întreaga regiune.

Totuși, în Peninsula Arabică existau și comunități:

- iudaice;
- creștine;
- monoteiste independente.

Acest context religios divers a influențat mediul în care avea să apară Islamul.

Figura 2. Reprezentare artistică a Kaabei, centrul spiritual al Islamului.

3. Viața profetului Mahomed

Nașterea și copilăria

Potrivit tradiției islamice, Mahomed s-a născut la Mecca în jurul anului 570 d.Hr.

A rămas orfan de mic și a fost crescut de rudele sale.

În tinerețe a devenit cunoscut pentru sinceritatea și corectitudinea sa.

Musulmanii îl numesc adesea:

Al-Amin, adică „cel demn de încredere”.

Căsătoria cu Khadija

La vârsta de aproximativ 25 de ani, Mahomed s-a căsătorit cu Khadija, o negustoreasă respectată și înstărită.

Aceasta a avut un rol important în viața sa și a fost prima persoană care a crezut în misiunea sa profetică.

4. Prima revelație

În jurul anului 610 d.Hr., Mahomed obișnuia să se retragă pentru rugăciune și meditație într-o peșteră de pe Muntele Hira, lângă Mecca.

Conform tradiției islamice, aici primește prima revelație prin intermediul îngerului Jibril (Gabriel).

Acest moment este considerat începutul misiunii sale profetice.

Musulmanii cred că revelațiile primite de Mahomed vor forma ulterior Coranul, cartea sfântă a Islamului.

Figura 3. Peștera Hira, locul tradițional al primei revelații.

DOCUMENT PENTRU ANALIZĂ

Primele cuvinte revelate, potrivit tradiției islamice, sunt:
„Citește în numele Domnului tău care a creat.” (*Coran 96, 1*)

Sarcini de lucru

Ce importanță are cunoașterea în această revelație?

De ce credeți că revelația începe prin îndemnul „Citește”?

Ce rol joacă educația în dezvoltarea unei comunități?

5. Începutul propovăduirii

După primele revelații, Mahomed începe să predice la Mecca.

Mesajul său principal era:

existența unui singur Dumnezeu (Allah);

respingerea idolatriei;

responsabilitatea morală;

ajutorarea săracilor;

apropierea Zilei Judecării.

O parte dintre locuitorii Meccăi au acceptat mesajul său, însă alții l-au respins.

În timp, opoziția față de noua religie a devenit tot mai puternică.

REȚINEȚI!

Primele elemente ale predicii lui Mahomed au fost:

- ✓ monoteismul;
- ✓ dreptatea socială;
- ✓ responsabilitatea morală;
- ✓ grija față de cei săraci;
- ✓ credința în judecata lui Dumnezeu.

6. Hegira – începutul comunității musulmane

În anul 622 d.Hr., Mahomed și adepții săi părăsesc Mecca și se stabilesc la Medina.

Acest eveniment poartă numele de: Hegira (Hijra)

Migrația la Medina reprezintă un moment decisiv în istoria Islamului.

De aceea, calendarul islamic începe cu anul Hegirei.

La Medina se formează prima comunitate musulmană organizată, numită: Umma, adică „comunitatea credincioșilor”.

Figura 4. Medina – locul formării primei comunități musulmane.

ȘTIAȚI CĂ?

Anul 622 d.Hr., anul Hegirei, marchează începutul calendarului islamic utilizat și astăzi în multe comunități musulmane.

7. Ultimii ani ai vieții lui Mahomed

În următorii ani, comunitatea musulmană s-a consolidat și s-a extins.

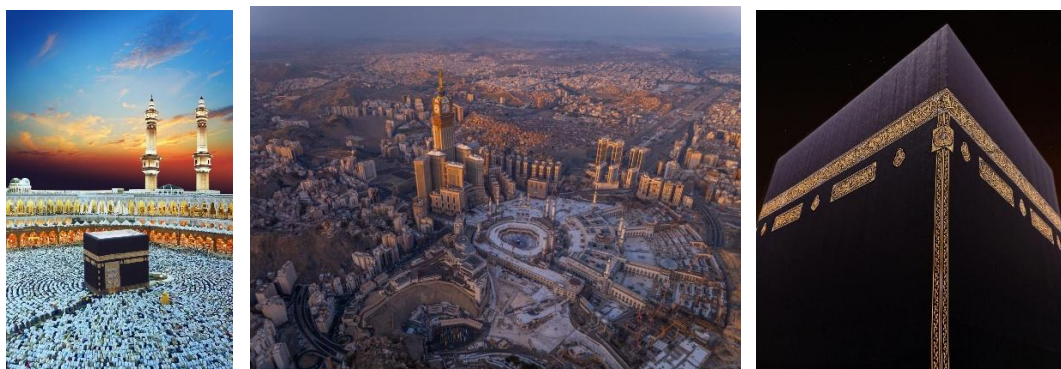
În anul 630, Mahomed revine la Mecca împreună cu adepții săi.

Kaaba este consacrată exclusiv cultului lui Allah și devine principalul loc sfânt al Islamului.

Mahomed moare la Medina în anul 632 d.Hr.

După moartea sa, Islamul continuă să se răspândească rapid în afara Peninsulei Arabice.

Figura 5. Kaaba din Mecca, cel mai important loc sfânt al Islamului.

Casetă de reflecție

Rolul liderilor spirituali

Marii lideri religioși au influențat profund istoria umanității.

Reflecțați:

Ce calități ar trebui să aibă un lider spiritual?

De ce sunt importante integritatea și responsabilitatea?

Cum pot influența liderii religioși viața unei comunități?

Termeni-cheie

- Islam – supunere față de Dumnezeu.
- Musulman – adept al Islamului.
- Allah – numele lui Dumnezeu în limba arabă.
- Mahomed – profetul fondator al Islamului.
- Hegira (Hijra) – migrația de la Mecca la Medina.
- Umma – comunitatea credincioșilor musulmani.
- Kaaba – sanctuarul central al Islamului.
- Jahiliyya – perioada pre-islamică.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Loc	Importanță
Mecca	...
Medina	...
Hira	...
Kaaba	...

Exercițiul 2

Explicați în 10–15 rânduri:

„Hegira reprezintă momentul de naștere al comunității musulmane.”

Exercițiul 3

Realizați o cronologie a vieții profetului Mahomed.

Evaluare formativă

Unde a apărut Islamul?

Cine a fost Mahomed?

Ce reprezintă Hegira?

Ce este Umma?

Care era mesajul principal al prediciei lui Mahomed?

PARTEA A II-A

CORANUL ȘI ÎNVĂȚĂTURA DE CREDINȚĂ A ISLAMULUI

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să explice rolul Coranului în viața religioasă a musulmanilor;
- ✓ să descrie principalele elemente ale credinței islamice;
- ✓ să identifice concepția islamică despre Dumnezeu;
- ✓ să prezinte rolul profeților și al îngerilor în Islam;
- ✓ să compare anumite elemente doctrinare ale Islamului cu cele ale Iudaismului și

Creștinismului.

Motto

„Allah! Nu este alt dumnezeu afară de El, Cel Viu, Cel Veșnic.” (*Coran 2:255*)

Introducere

La baza credinței islamice se află convingerea că Dumnezeu (Allah) a transmis oamenilor revelația Sa prin intermediul profeților. Musulmanii cred că această revelație a fost transmisă în forma sa completă și definitivă profetului Mahomed și este păstrată în Coran, cartea sfântă a Islamului.

Învățătura de credință islamică pune accent pe unicitatea lui Dumnezeu, responsabilitatea morală a omului și pregătirea pentru viața de apoi. Aceste teme ocupă un loc central în spiritualitatea musulmană și contribuie la formarea identității religioase a credincioșilor.

8. Coranul – cartea sfântă a Islamului

Pentru musulmani, Coranul reprezintă cuvântul revelat al lui Allah transmis profetului Mahomed prin îngerul Jibril (Gabriel).

Cuvântul *Coran* (*Qur'an*) înseamnă „recitare” sau „lectură”.

Potrivit tradiției islamice:

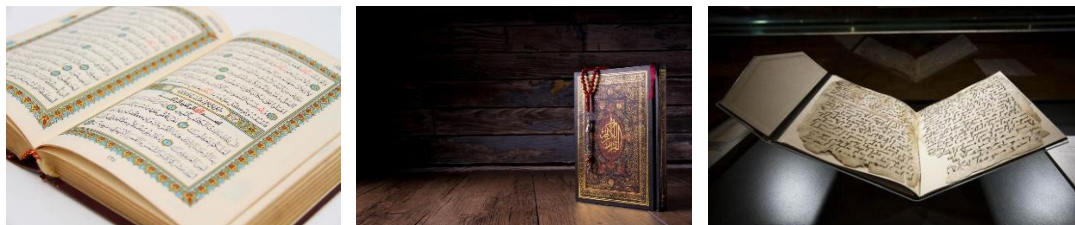
- revelațiile au fost primite între anii 610–632;
- ele au fost memorate și transmise oral;
- ulterior au fost adunate într-o formă scrisă.

Coranul este alcătuit din:

- 114 capitole (*sura*);
- peste 6.000 de versete (*ayat*).

Musulmanii consideră Coranul cea mai importantă sursă a credinței și vieții religioase.

Figura 6. Coranul – cartea sfântă a Islamului.

ȘTIATI CĂ?

În multe comunități musulmane, copiii învață de mici să recite pasaje din Coran, iar memorarea integrală a textului sacru este considerată o mare onoare.

9. Sursele învățaturii islamice

Pe lângă Coran, un rol important îl are și tradiția islamică.

Sunna

Reunește cuvintele, faptele și exemplul profetului Mahomed.

Hadith-urile

Sunt relatări care transmit învățăturile și comportamentul profetului.

Împreună, Coranul și Sunna constituie principalele surse ale dreptului și moralei islamice.

REȚINEȚI!

Pentru musulmani:

- ✓ Coranul este revelația divină;
- ✓ Sunna oferă modelul de viață al profetului;
- ✓ ambele orientează viața religioasă și morală.

10. Credința în Allah

Elementul central al Islamului este credința într-un singur Dumnezeu.

Această învățătură poartă numele de: Tawhid (unicitatea lui Dumnezeu)

Musulmanii cred că:

- Allah este unul și unic;
- este creatorul universului;
- este atotputernic;
- este atotștiutor;
- este milostiv și drept.

Islamul respinge orice formă de politeism și insistă asupra unității absolute a lui Dumnezeu.

DOCUMENT PENTRU ANALIZĂ

„Spune: El este Allah, Cel Unic.”

(Coran 112:1)

Sarcini de lucru

Ce exprimă această afirmație despre Dumnezeu?

De ce este monoteismul atât de important în Islam?

Ce asemănări observați cu Iudaismul și Creștinismul?

11. Îngerii în credința islamică

Musulmanii cred în existența îngerilor, ființe spirituale create de Allah.

Printre cei mai importanți îngeri se numără:

- Jibril (Gabriel)
- Transmite revelația profeților.
- Mikail (Mihail)
- Asociat cu ocrotirea creației.
- Israfil
- Va anunța Ziua Judecării.
- Azrail
- Îngerul morții.

Îngerii sunt considerați slujitori ai lui Dumnezeu și execută voința Sa.

Figura 7. Reprezentări simbolice ale revelației în tradiția islamică.

12. Profeții în Islam

Islamul afirmă că Dumnezeu a trimis numeroși profeți pentru a-i călăuzi pe oameni.

Printre aceștia se numără:

- Adam;
- Noe (Nuh);
- Avraam (Ibrahim);
- Moise (Musa);
- David (Dawud);
- Iona (Yunus);
- Iisus (Isa);
- Mahomed.

Musulmanii îi respectă pe toți profeții și consideră că mesajul lor fundamental a fost același: credința într-un singur Dumnezeu.

Casetă pedagogică

ȘTIAȚI CĂ?

Iisus (Isa) este menționat de foarte multe ori în Coran și este considerat unul dintre cei mai importanți profeți ai Islamului.

13. Iisus în Islam și în Creștinism

Această temă oferă o oportunitate importantă pentru dialogul interreligios.

În Islam

Iisus (Isa):

- este profet;
- este născut din Fecioara Maria;
- săvârșește minuni prin voia lui Dumnezeu;
- nu este considerat Fiul lui Dumnezeu.
- În Creștinism

Iisus:

- este Fiul lui Dumnezeu;

- este Dumnezeu adevărat și om adevărat;
- este Mântuitorul lumii;
- a murit și a înviat pentru mântuirea oamenilor.
-

Tabel comparativ

Aspect	Islam	Creștinism
Iisus	Profet	Fiul lui Dumnezeu
Nașterea din Fecioară	Da	Da
Minuni	Da	Da
Răstignirea	Interpretată diferit	Acceptată
Învierea	Nu în sens creștin	Da

14. Credința în Ziua Judecării

Islamul afirmă că istoria lumii se va încheia printr-o judecată finală.

În această zi:

- oamenii vor fi înviați;
- faptele lor vor fi evaluate;
- cei dreپți vor primi răsplată;
- cei care au respins voința lui Dumnezeu vor suporta consecințele alegerilor lor.

Credința în Judecata de Apoi are un rol moral important, încurajând responsabilitatea și respectarea poruncilor divine.

15. Viața de apoi în Islam

Musulmanii cred că existența omului continuă după moarte.

Concepția islamică include:

- Raiul (Jannah)
- Locul fericirii și al apropierii de Dumnezeu.
- Iadul (Jahannam)
- Locul pedepselor pentru cei care au respins voința divină.

Scopul vieții credinciosului este trăirea în conformitate cu voia lui Allah și pregătirea pentru întâlnirea finală cu Dumnezeu.

DIN COMOARA TRADIȚIEI ISLAMICE

Un hadith afirmă: „Cel mai bun dintre oameni este cel care aduce cel mai mare folos semenilor săi.”

Acest text evidențiază importanța responsabilității sociale și a faptelor bune în Islam.

Casetă de reflecție

Credință și responsabilitate

Atât Iudaismul, cât și Creștinismul și Islamul afirmă că omul este responsabil pentru propriile fapte.

Reflectați:

De ce este importantă responsabilitatea morală?

Cum influențează credința comportamentul uman?

Ce valori sunt comune celor trei religii monoteiste?

Termeni-cheie

Coran – cartea sfântă a Islamului.

Sunna – tradiția profetului Mahomed.

Hadith – relatare despre viața și învățăturile profetului.

Tawhid – credința în unicitatea lui Dumnezeu.

Jibril – îngerul Gabriel.

Jannah – Raiul.
Jahannam – Iadul.
Judecata de Apoi – evaluarea finală a faptelor omenești.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Concept	Semnificație
Coran	...
Sunna	...
Tawhid	...
Jannah	...

Exercițiul 2

Explicați în 10–15 rânduri:

„Credința în unicitatea lui Dumnezeu reprezintă centrul Islamului.”

Exercițiul 3

Realizați o schemă care să prezinte principalele elemente ale credinței islamice.

Evaluare formativă

Ce este Coranul?

Ce reprezintă Sunna?

Ce înseamnă Tawhid?

Cine este Jibril?

Ce este Judecata de Apoi?

PARTEA A IV-A

VIAȚA RELIGIOASĂ, SĂRBĂTORILE ȘI SIMBOLURILE ISLAMULUI

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să descrie principalele forme ale cultului islamic;
- ✓ să identifice rolul moscheii în viața comunității musulmane;
- ✓ să prezinte marile sărbători ale Islamului;
- ✓ să recunoască simbolurile religioase islamice;
- ✓ să înțeleagă importanța comunității în spiritualitatea musulmană.

Motto

„Și faceți bine, căci Allah îi iubește pe cei care fac bine.” (*Coran 2:195*)

Introducere

În Islam, credința nu este separată de viața cotidiană. Rugăciunea, postul, solidaritatea și participarea la viața comunității reprezintă elemente esențiale ale existenței credinciosului musulman.

Viața religioasă este organizată în jurul moscheii, al marilor sărbători și al practicilor spirituale care amintesc permanent de relația omului cu Dumnezeu.

16. Moscheea – centrul vieții religioase musulmane

Moscheea (*masjid*) este locul de rugăciune și de întâlnire al comunității musulmane.

Pe lângă funcția religioasă, moscheea îndeplinește și roluri:

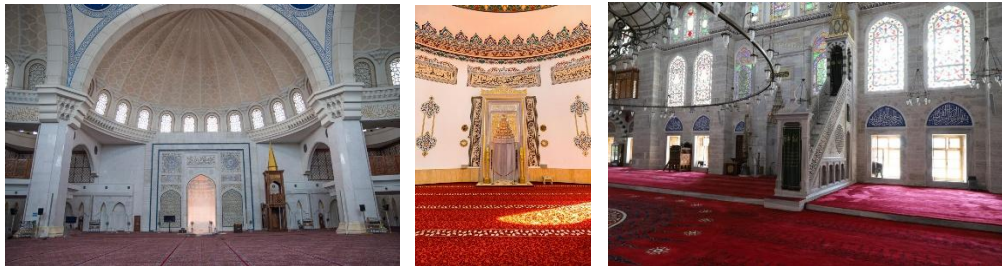
- educative;
- culturale;

- sociale;
- caritabile.

În interiorul unei moschei se găsesc câteva elemente importante:

- Mihrab
- Nișa care indică direcția către Mecca.
- Minbar
- Amvonul de unde imamii rostesc predicile.
- Curtea de abluțiune
- Spațiul destinat pregătirii rituale înaintea rugăciunii.

Figura 9. Interiorul unei moschei și principalele elemente ale arhitecturii islamice.

ȘTIATI CĂ?

În tradiția islamică, înaintea rugăciunii credincioșii efectuează abluțiunea (*wudu*), un ritual de purificare simbolică.

17. Rugăciunea în viața musulmanului

Rugăciunea (*salat*) reprezintă una dintre cele mai importante practici religioase islamice. Musulmanii practicanți se roagă de cinci ori pe zi:

- dimineța;
- la prânz;
- după-amiaza;
- seara;
- noaptea.

Rugăciunea exprimă:

- ascultarea față de Allah;
- recunoștința;
- disciplina spirituală;
- apartenența la comunitatea credincioșilor.

În fiecare zi de vineri are loc rugăciunea comunitară principală.

Figura 10. Rugăciunea comunitară în cadrul unei moschei.

18. Marile sărbători ale Islamului

Calendarul islamic este bazat pe ciclurile lunii și include numeroase sărbători religioase.

Eid al-Fitr

(Sărbătoarea Întreruperii Postului)

Marchează sfârșitul lunii Ramadan.

Este una dintre cele mai importante sărbători musulmane și este caracterizată prin:

- rugăciuni speciale;
- întâlniri familiale;
- acte de caritate;
- mese festive.

Eid al-Adha

(Sărbătoarea Sacrificiului)

Comemorează credința și ascultarea lui Avraam (Ibrahim).

Această sărbătoare este asociată și cu perioada marelui pelerinaj la Mecca.

Mawlid al-Nabi

(Sărbătoarea nașterii profetului Mahomed)

Este celebrată în multe comunități musulmane prin rugăciuni și lecturi religioase.

Figura 11. Celebrări ale sărbătorii Eid al-Fitr.

REȚINEȚI!

Marile sărbători islamice promovează:

- recunoștința;
- solidaritatea;
- familia;
- generozitatea;
- apropierea de Dumnezeu.

19. Ramadanul – luna postului și a reflecției

Ramadanul este cea mai importantă perioadă spirituală a anului islamic.

În această lună, musulmanii practicanți:

- postesc de la răsărit până la apus;
- se roagă mai intens;
- citesc Coranul;
- oferă ajutor celor nevoiași.

Postul nu este perceput doar ca o abținere alimentară, ci și ca un exercițiu de autocontrol și dezvoltare spirituală.

Figura 12. Ramadanul – lună de post, rugăciune și reflecție spirituală.

20. Simbolurile Islamului

Simbolurile contribuie la exprimarea identității religioase și culturale a comunităților musulmane.

Semiluna și steaua

Astăzi sunt considerate cele mai cunoscute simboluri asociate Islamului.

Ele apar pe:

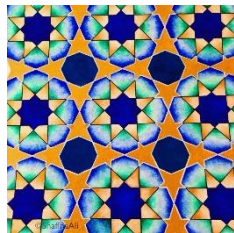
- moschei;
- steaguri;
- monumente;
- obiecte religioase.

Caligrafia arabă

Arta islamică utilizează frecvent texte coranice și formule religioase scrise artistic.

Aceasta ocupă un loc important deoarece tradiția islamică a favorizat dezvoltarea ornamenticii și a caligrafiei religioase.

Figura 13. Caligrafia și simbolurile tradiționale ale culturii islamice.

Casetă pedagogică

ȘTIATI CĂ?

Caligrafia este considerată una dintre cele mai apreciate forme de artă în civilizația islamică și este adesea utilizată pentru redarea versetelor coranice.

21. Comunitatea credincioșilor – Umma

În Islam, credincioșii formează o comunitate spirituală numită: Umma

Aceasta depășește diferențele de:

- origine etnică;
- limbă;
- cultură;
- naționalitate.

Ideea de Umma exprimă solidaritatea și fraternitatea dintre musulmani.

Figura 14. Comunitatea musulmană și spiritul solidarității.

Casetă de reflecție

Comunitate și responsabilitate

Atât Iudaismul, cât și Creștinismul și Islamul subliniază importanța comunității.

Reflecții:

De ce este importantă apartenența la o comunitate?

Cum contribuie solidaritatea la binele comun?

Care sunt avantajele colaborării dintre oameni?

DOCUMENT PENTRU ANALIZĂ

„Cel care face un bine cât greutatea unui fir de praf îl va vedea.” (Coran 99:7)

Sarcini de lucru

Ce mesaj transmite acest verset?

Cum este încurajată responsabilitatea personală?

Ce asemănări observați cu învățăturile morale din Creștinism și Iudaism?

Termeni-cheie

Moschee – loc de rugăciune al musulmanilor.

Imam – conducător al rugăciunii.

Mihrab – nișa care indică direcția Meccăi.

Ramadan – luna postului.

Eid al-Fitr – sărbătoarea de la sfârșitul Ramadanului.

Eid al-Adha – sărbătoarea sacrificiului.

Caligrafie – artă a scrierii decorative.

Umma – comunitatea credincioșilor musulmani.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Element	Semnificație
Moschee	...
Ramadan	...
Eid al-Fitr	...
Umma	...

Exercițiul 2

Explicați în 10–15 rânduri:

„Ramadanul este mai mult decât un simplu post alimentar.”

Exercițiul 3

Realizați un poster cu tema:

„Marile sărbători ale Islamului”

Evaluare formativă

Ce este o moschee?

Ce rol are imam-ul?

Ce reprezintă Ramadanul?

Care sunt principalele sărbători islamice?

Ce este Umma?

PARTEA A V-A ISLAMUL ÎN RAPORT CU IUDAISMUL ȘI CREȘTINISMUL. ASEMĂNĂRI, DIFERENȚE ȘI DIALOG INTERRELIGIOS

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să identifice elementele comune ale Islamului, Iudaismului și Creștinismului;
- ✓ să compare principalele învățături de credință ale celor trei religii;
- ✓ să explice rolul lui Avraam în tradiția abrahamică;
- ✓ să analizeze diferențele doctrinare fundamentale;
- ✓ să argumenteze importanța dialogului interreligios în societatea contemporană.

Motto

„O, oameni! Noi v-am creat dintr-un bărbat și o femeie și v-am făcut popoare și triburi, ca să vă cunoașteți unii pe alții.” (Coran 49:13)

Introducere

Islamul, Creștinismul și Iudaismul sunt cele trei mari religii monoteiste ale lumii. Deși au apărut în perioade istorice diferite și au dezvoltat tradiții distincte, ele împărtășesc o moștenire spirituală comună care își are originea în figura patriarhului Avraam.

Din acest motiv, ele sunt adesea numite religii abrahamice.

Înțelegerea asemănărilor și diferențelor dintre aceste religii contribuie la dezvoltarea respectului reciproc și la promovarea dialogului într-o lume caracterizată de diversitate culturală și religioasă.

22. Avraam – părintele comun al celor trei religii

Avraam ocupă un loc central în toate cele trei religii monoteiste.

În Iudaism

Avraam este părintele poporului lui Israel și primul beneficiar al legământului cu Dumnezeu.

În Creștinism

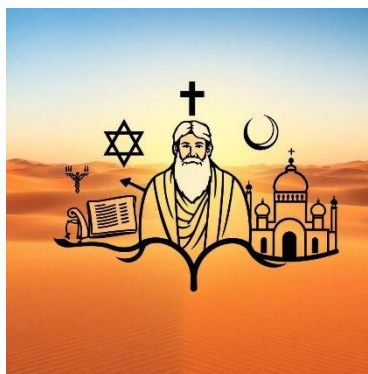
Avraam este modelul credinței și al încrederii totale în Dumnezeu.

În Islam

Avraam (*Ibrahim*) este unul dintre cei mai importanți profeți și exemplul suprem de ascultare față de Allah.

Pentru musulmani, Avraam și fiul său Ismail sunt legați de tradiția construirii Kaabei din Mecca.

Figura 15. Avraam – figura spirituală comună a Iudaismului, Creștinismului și Islamului.

ȘTIATI CĂ?

Termenul „abrahamic” este utilizat în studiul comparat al religiilor pentru a desemna tradițiile care îl recunosc pe Avraam drept model al credinței.

23. Asemănări între Islam și Iudaism

Datorită accentului puternic pus pe unicitatea lui Dumnezeu și pe respectarea Legii divine, Islamul și Iudaismul prezintă numeroase puncte comune.

Monoteismul

Ambele religii afirmă existența unui Dumnezeu unic, creator și conducător al universului.

Importanța Legii

Atât Torah, cât și legea islamică (*Sharia*) oferă îndrumări pentru viața religioasă și morală.

Rugăciunea

Rugăciunea ocupă un loc central în spiritualitatea ambelor religii.

Postul

Atât evreii, cât și musulmanii practică forme de post religioase.

Respectul față de profeți

Moise ocupă un loc important atât în Iudaism, cât și în Islam.

24. Diferențe între Islam și Iudaism

Există și diferențe semnificative.

Mahomed

Islamul îl consideră ultimul profet trimis de Dumnezeu.

Iudaismul nu recunoaște această afirmație.

Coranul

Musulmanii îl consideră revelația finală și completă.

Iudaismul recunoaște doar propriile texte sacre.

Kaaba și Mecca

Acestea ocupă un loc central în Islam, dar nu în Iudaism.

Comunitatea religioasă

Islamul dezvoltă conceptul de Umma, comunitatea universală a credincioșilor.

Tabel comparativ

Aspect	Iudaism	Islam
Dumnezeu	Unic	Unic
Profet central	Moise	Mahomed
Carte sfântă	Torah	Coran
Loc sfânt principal	Ierusalim	Mecca
Zi principală de cult	Sâmbătă	Vineri

25. Asemănări între Islam și Creștinism

Deși există diferențe doctrinare importante, cele două religii împărtășesc numeroase valori.

Credința într-un Dumnezeu creator

Ambele afirmă existența unui Dumnezeu atotputernic și milostiv.

Respectul față de Iisus

Islamul îl recunoaște pe Iisus (*Isa*) ca profet.

Respectul față de Maria

Maria (*Maryam*) ocupă un loc deosebit în Coran.

Rugăciunea și viața morală

Ambele religii promovează:

- compasiunea;

- dreptatea;
- milostenia;
- responsabilitatea.
- Judecata de Apoi

Atât Islamul, cât și Creștinismul afirmă existența unei judecăți finale.

Casetă pedagogică

ȘTIATI CĂ?

Maria este singura femeie menționată pe nume în Coran și este prezentată ca model de credință și ascultare față de Dumnezeu.

26. Diferențe între Islam și Creștinism

Persoana lui Iisus Hristos

Creștinismul îl mărturisește pe Iisus drept Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii.

Islamul îl consideră unul dintre marii profeți.

Sfânta Treime

Dogma Sfintei Treimi reprezintă un element central al Creștinismului.

Islamul afirmă unicitatea absolută a lui Allah și respinge această doctrină.

Crucea și Învierea

Pentru creștini, moartea și Învierea lui Hristos reprezintă centrul mântuirii.

Islamul are o interpretare diferită asupra acestor evenimente.

Mântuirea

Creștinismul accentuează lucrarea mântuitoare a lui Hristos.

Islamul pune accent pe credință, fapte bune și ascultare față de Allah.

Figura 16. Dialog între reprezentanți ai diferitelor tradiții religioase.

627. Tabel comparativ: Iudaism – Creștinism – Islam

Aspect	Iudaism	Creștinism	Islam
Patriarh comun	Avraam	Avraam	Avraam
Dumnezeu	Unic	Sfânta Treime	Unic
Carte sfântă	Tanakh (Torah)	Biblia	Coran
Mesia	Așteptat	Iisus Hristos	Profet
Profet final	Nu există	Nu există	Mahomed
Loc sfânt principal	Ierusalim	Ierusalim	Mecca

Aspect	Iudaism	Creștinism	Islam
Zi principală de cult	Sâmbătă	Duminică	Vineri

28. Dialogul interreligios în lumea contemporană

În secolul XXI, oamenii aparținând diferitelor religii trăiesc și lucrează împreună în numeroase societăți.

În acest context, dialogul interreligios urmărește:

- cunoașterea reciprocă;
- depășirea prejudecăților;
- cooperarea pentru binele comun;
- promovarea păcii;
- apărarea demnității umane.

Dialogul nu presupune renunțarea la propria credință, ci respectarea libertății și convingerilor celorlalți.

REȚINEȚI!

Dialogul autentic se bazează pe:

- ✓ respect;
- ✓ sinceritate;
- ✓ cunoaștere;
- ✓ cooperare;
- ✓ responsabilitate.

DIN COMOARA TRADIȚIEI ISLAMICE

Un hadith afirmă:

„Niciunul dintre voi nu crede cu adevărat până nu dorește pentru fratele său ceea ce dorește pentru sine.”

Această idee exprimă o valoare morală prezentă și în alte mari tradiții religioase.

Studiu de caz

Religia și conviețuirea pașnică

Imaginați-vă că într-o școală învață elevi aparținând mai multor religii.

Activitate

Ce reguli ar trebui respectate pentru a exista armonie?

Cum pot fi evitate prejudecățile?

De ce este important dialogul?

Casetă de reflecție

Ce putem învăța unii de la alții?

Reflecția:

Care sunt valorile comune ale celor trei religii?

Cum poate contribui religia la construirea unei lumi mai bune?

Ce rol joacă respectul în relațiile dintre oameni?

Termeni-cheie

Religii abrahamice – Iudaism, Creștinism și Islam.

Dialog interreligios – comunicare și cooperare între persoane aparținând unor religii diferite.

Toleranță – respectarea convingerilor altor persoane.

Monoteism – credința într-un singur Dumnezeu.

Libertate religioasă – dreptul fiecărei persoane de a-și manifesta credința.

Activități de învățare

Exercițiul 1

Completați tabelul:

Religie	Carte sfântă	Figură centrală
Iudaism
Creștinism
Islam

Exercițiul 2

Realizați o diagramă Venn care să evidențieze:

asemănările;

diferențele;

dintre cele trei religii monoteiste.

Exercițiul 3

Redactați un eseu de o pagină cu tema:

„Importanța dialogului interreligios în lumea contemporană”.

Evaluare formativă

Cine este Avraam pentru cele trei religii?

Ce asemănări există între Islam și Iudaism?

Ce diferențe există între Islam și Creștinism?

Ce este dialogul interreligios?

De ce este important respectul reciproc?

PARTEA A VI-A

ISLAMUL ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ. MOȘTENIREA CULTURALĂ, PROVOCĂRILE ACTUALE ȘI EVALUAREA FINALĂ

Competențe specifice

La finalul acestei unități de învățare, elevii vor fi capabili:

- ✓ să identifice contribuțiile civilizației islamice la dezvoltarea culturii universale;
- ✓ să înțeleagă diversitatea lumii musulmane contemporane;
- ✓ să analizeze provocările actuale ale comunităților musulmane;
- ✓ să argumenteze importanța dialogului intercultural și interreligios;
- ✓ să sintetizeze cunoștințele dobândite pe parcursul capitolului.

Motto

„Cel mai vrednic dintre voi înaintea lui Allah este cel mai drept dintre voi.” (*Coran 49:13*)

Introducere

Astăzi, Islamul este una dintre cele mai răspândite religii ale lumii, reunind peste un miliard și jumătate de credincioși pe toate continentele. Comunități musulmane importante există în Asia, Africa, Europa și America de Nord.

În același timp, Islamul reprezintă nu doar o religie, ci și o civilizație care a influențat profund dezvoltarea științei, filosofiei, artei și culturii universale.

Înțelegerea Islamului contemporan presupune atât cunoașterea tradițiilor sale religioase, cât și a provocărilor cu care se confruntă societățile moderne.

29. Contribuția civilizației islamice la cultura universală

Între secolele VIII–XV, lumea islamică a cunoscut o perioadă de înflorire culturală și științifică.

Centre importante ale cunoașterii au existat în:

- Bagdad;
- Damasc;
- Cairo;
- Cordoba;
- Samarkand.
- Știința

Savanții musulmani au contribuit la dezvoltarea:

- matematicii;
- astronomiei;
- medicinei;
- geografiei;
- chimiei.

Numeroși termeni științifici utilizați astăzi provin din limba arabă.

- Filosofia
- Gânditori precum:
- Avicenna (Ibn Sina);
- Averroes (Ibn Rushd);
- Al-Farabi;
- au influențat filosofia medievală europeană.
- Medicina

Medicii musulmani au redactat tratate utilizate timp de secole în universitățile europene.

Figura 17. Civilizația islamică a contribuit semnificativ la dezvoltarea cunoașterii umane.

ȘTIATI CĂ?

Cuvântul „algebră” provine din termenul arab *al-jabr*, utilizat într-o lucrare matematică celebră din secolul al IX-lea.

30. Artă și arhitectura islamică

Civilizația islamică a creat forme artistice originale și impresionante.

Printre caracteristicile sale se numără:

Caligrafia

Considerată una dintre cele mai înalte forme de artă.

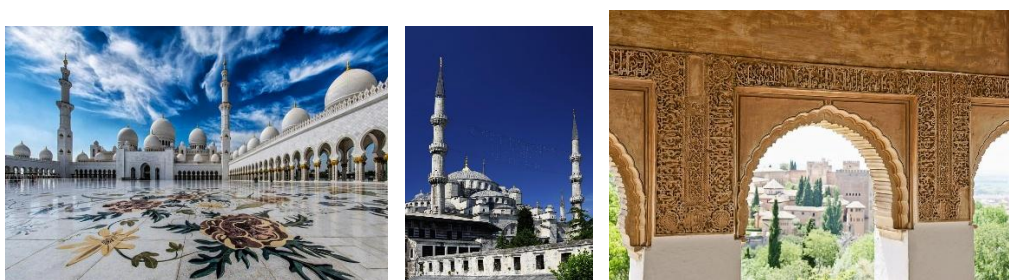
Ornamentica geometrică

Utilizarea motivelor geometrice complexe.

Arhitectura religioasă

Moscheile reprezintă unele dintre cele mai spectaculoase monumente ale patrimoniului mondial.

Figura 18. Exemple reprezentative ale artei și arhitecturii islamice.

31. Diversitatea lumii musulmane

Islamul nu reprezintă o realitate uniformă.

Comunitățile musulmane diferă prin:

- limbă;
- cultură;
- tradiții locale;
- contexte istorice.

Cele mai numeroase comunități musulmane se află în:

- Indonezia;
- Pakistan;
- India;
- Bangladesh;
- Turcia;
- statele arabe.

Musulmani trăiesc însă în aproape toate țările lumii.

Casetă pedagogică

ȘTIATI CĂ?

Cea mai mare populație musulmană din lume nu se află într-o țară arabă, ci în Indonezia.

32. Provocările Islamului contemporan

Ca toate marile religii, Islamul se confruntă cu provocările lumii moderne.

- Globalizarea
- Creșterea interacțiunilor dintre culturi și religii.
- Migrația
- Formarea unor comunități musulmane importante în afara lumii islamice tradiționale.
- Tehnologia și comunicarea
- Schimbarea modului în care informația religioasă este transmisă și receptată.
- Extremismul religios
- Majoritatea musulmanilor resping violența și extremismul, însă existența unor grupări radicale a afectat imaginea Islamului în anumite contexte.
- Este importantă diferențierea dintre:
 - religia islamică;
 - interpretările extremiste ale unor grupuri restrânse.

REȚINEȚI!

Islamul contemporan este foarte divers și nu poate fi redus la stereotipuri sau prejudecăți.

33. Islamul și dialogul cu lumea contemporană

În prezent, liderii religioși și comunitățile musulmane participă la numeroase inițiative de dialog și cooperare.

Aceste activități urmăresc:

- promovarea păcii;
- apărarea demnității umane;
- combaterea discriminării;
- sprijinirea persoanelor vulnerabile.

Dialogul dintre religii contribuie la construirea unei societăți mai tolerante și mai echilibrate.

Figura 19. Dialogul interreligios în lumea contemporană.

DIN COMOARA TRADIȚIEI ISLAMICE

Un hadith afirmă:

„Cel mai bun dintre oameni este cel care aduce cel mai mare folos semenilor săi.”

Această idee evidențiază importanța responsabilității sociale și a solidarității umane.

SINTEZA CAPITOLULUI

Ce am învățat?

- ✓ Islamul a apărut în Peninsula Arabică în secolul al VII-lea.
- ✓ Mahomed este considerat ultimul profet al revelației divine.
- ✓ Coranul este cartea sfântă a Islamului.
- ✓ Credința în Allah reprezintă centrul doctrinei islamice.
- ✓ Viața religioasă este organizată în jurul rugăciunii, postului și comunității.
- ✓ Islamul împărtășește rădăcini comune cu Iudaismul și Creștinismul.
- ✓ Civilizația islamică a contribuit semnificativ la dezvoltarea culturii universale.

HARTA CONCEPTUALĂ A CAPITOLULUI

ISLAMUL

- Allah
- Coran
- Mahomed
- Moschee
- Rugăciune
- Ramadan
- Pelerinaj
- Umma
- Dialog interreligios

EVALUARE FINALĂ

I. Itemi obiectivi

1. Islamul a apărut în:

- a) Egipt
- b) Palestina

- c) Peninsula Arabică
- d) Persia

2. Hegira reprezintă:

- a) prima revelație
- b) migrația de la Mecca la Medina
- c) pelerinajul la Mecca
- d) redactarea Coranului

3. Cartea sfântă a Islamului este:

- a) Biblia
- b) Torah
- c) Talmudul
- d) Coranul

II. Itemi semiobiectivi

Definiți:

- Coran;
- Umma;
- Ramadan;
- Moschee;
- Tawhid.

Enumerați:

- trei sărbători islamice;
- trei elemente ale unei moschei;
- trei valori promovate de Islam.
-

III. Item de analiză

Realizați un tabel comparativ între:

- Iudaism;
- Creștinism;
- Islam.

Menționați:

- fondatorii sau figurile centrale;
- cărțile sfinte;
- concepția despre Dumnezeu;
- locurile sfinte principale.

IV. Eseu

Redactați un text de 1–2 pagini cu tema:

„Islamul – tradiție religioasă și civilizație mondială”

PORTOFOLIU

Proiect individual

„Contribuția civilizației islamice la dezvoltarea științei și culturii”

Portofoliul poate include:

- imagini;
- hărți;
- personalități culturale;
- invenții și descoperiri;
- comentarii personale.

Proiect de grup

„Cele trei religii abrahamice și valorile comune ale umanității”

Proiectul poate fi realizat sub forma:

- unui poster;
- unei prezentări digitale;
- unei expoziții tematice;
- unui film educativ.

PENTRU CEI CARE DORESC SĂ AFLE MAI MULT

Lecturi recomandate

- Karen Armstrong – *Islam: A Short History*
- John L. Esposito – *Islam: The Straight Path*
- Seyyed Hossein Nasr – *Islam: Religion, History and Civilization*
- Reza Shah-Kazemi – *The Spirit of Tolerance in Islam*
- Tariq Ramadan – *Islam and the Arab Awakening*
-

CRONOLOGIE ORIENTATIVĂ

Data	Eveniment
cca. 570	Nașterea lui Mahomed
610	Prima revelație
622	Hegira
630	Revenirea la Mecca
632	Moartea lui Mahomed
sec. VII–VIII	Extinderea Islamului
sec. VIII–XV	Epoca de aur a civilizației islamice

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Texte fundamentale

1. *Coranul*, traducere în limba română de George Grigore, Editura Herald, București, 2017.
2. Lucrări academice
3. Armstrong, Karen, *Islam: A Short History*, Modern Library, New York, 2002.
4. Armstrong, Karen, *A History of God*, Ballantine Books, New York, 1993.
5. Esposito, John L., *Islam: The Straight Path*, Oxford University Press, Oxford, 2016.
6. Nasr, Seyyed Hossein, *Islam: Religion, History and Civilization*, HarperOne, New York, 2003.
7. Ramadan, Tariq, *Islam and the Arab Awakening*, Oxford University Press, Oxford, 2012.
8. Shah-Kazemi, Reza, *The Spirit of Tolerance in Islam*, I.B. Tauris, London, 2012.
9. Note
10. John L. Esposito, *Islam: The Straight Path*, Oxford University Press, Oxford, 2016, pp. 201–226.

Concluzia capitolului

Islamul reprezintă una dintre marile tradiții religioase ale omenirii și o componentă esențială a patrimoniului spiritual și cultural mondial. Întemeiat pe credința într-un Dumnezeu unic și pe revelația transmisă prin profetul Mahomed, Islamul a modelat civilizații, a inspirat opere culturale remarcabile și continuă să influențeze viața a milioane de oameni. Cunoașterea acestei religii contribuie la dezvoltarea dialogului, a respectului reciproc și a înțelegerii între popoare și culturi.

CONCLUZII GENERALE

CELE TREI RELIGII ABRAHAMICE: ASEMĂNĂRI, DIFERENȚE ȘI PERSPECTIVE DE DIALOG

Motto

„Să căutăm ceea ce ne apropie, fără a ignora ceea ce ne diferențiază.”

Introducere

Iudaismul, Creștinismul și Islamul reprezintă trei dintre cele mai importante tradiții religioase ale omenirii. De-a lungul mileniilor, acestea au influențat profund istoria, cultura, arta, filosofia și modul în care oamenii au înțeles relația lor cu Dumnezeu și cu semenii.

Deși au apărut în contexte istorice diferite și au dezvoltat perspective teologice distincte, cele trei religii împărtășesc o moștenire spirituală comună. Toate își revendică originile din credința lui Avraam și afirmă existența unui Dumnezeu unic, creator al lumii și al omului.

Studierea comparativă a acestor religii ne ajută să înțelegem mai bine atât ceea ce le apropie, cât și ceea ce le diferențiază.

1. Rădăcini comune

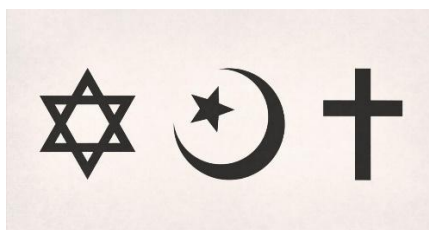
Una dintre cele mai importante concluzii desprinse din studiul celor trei religii este existența unei baze spirituale comune.

Iudaismul, Creștinismul și Islamul:

- ✓ afirmă existența unui singur Dumnezeu;
- ✓ îl consideră pe Avraam model al credinței;
- ✓ recunosc rolul profeților în transmiterea revelației divine;
- ✓ promovează rugăciunea și viața morală;
- ✓ valorizează familia și comunitatea;
- ✓ subliniază responsabilitatea omului față de Dumnezeu și față de semenii.

Aceste elemente justifică denumirea de religii abrahamice și explică numeroasele asemănări existente între ele.

Figura 1. Cele trei religii abrahamice împărtășesc rădăcini spirituale comune.

2. Concepția despre Dumnezeu

Toate cele trei religii sunt monoteiste, însă înțelegerea naturii lui Dumnezeu diferă.

Iudaismul

Accentuează unicitatea absolută a lui Dumnezeu și fidelitatea față de legământul încheiat cu poporul lui Israel.

Creștinismul

Mărturisește credința într-un singur Dumnezeu în trei Persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

Islamul

Afirmă unicitatea absolută a lui Allah și respinge orice asociere a altor persoane sau realități cu Dumnezeu.

Aceste diferențe constituie unele dintre cele mai importante particularități doctrinare ale fiecărei religii.

3. Persoana lui Iisus Hristos

Poate cea mai importantă diferență dintre cele trei religii privește persoana lui Iisus Hristos. Pentru iudaism: Iisus este o personalitate istorică, dar nu este recunoscut ca Mesia. Pentru creștinism: Iisus este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii și centrul credinței creștine. Pentru islam: Iisus (Isa) este unul dintre marii profeți trimiși de Dumnezeu, însă nu este considerat Fiul lui Dumnezeu. Această diferență explică numeroase aspecte doctrinare și spirituale specifice fiecărei religii.

4. Cărțile sfinte

Fiecare religie își fundamentează credința pe texte considerate revelate.

Religie	Carte sfântă principală
Iudaism	Torah și Tanakh
Creștinism	Biblia
Islam	Coranul

Aceste texte reprezintă repere fundamentale pentru viața religioasă și morală a credincioșilor.

5. Valori morale comune

În ciuda diferențelor doctrinare, cele trei religii promovează numeroase valori comune.

Respectul față de viață

Viața este considerată un dar al lui Dumnezeu.

Dreptatea

Omul este chemat să acționeze responsabil și corect.

Compasiunea

Ajutorarea celor aflați în nevoie este o datorie morală.

Rugăciunea

Dialogul cu Dumnezeu ocupă un loc central.

Responsabilitatea

Fiecare persoană răspunde pentru propriile fapte.

Aceste valori contribuie la construirea unei societăți bazate pe respect și solidaritate.

Casetă pedagogică

REȚINEȚI!

Cele trei religii afirmă:

- ✓ existența unui singur Dumnezeu;
- ✓ importanța rugăciunii;
- ✓ responsabilitatea morală;
- ✓ necesitatea faptelor bune;
- ✓ valoarea demnității umane.

6. Diferențele care definesc identitatea fiecărei religii

Dialogul autentic presupune cunoașterea și respectarea diferențelor.

Iudaismul

Se concentrează asupra legământului dintre Dumnezeu și poporul lui Israel.

Creștinismul

Are în centru persoana și lucrarea mântuitoare a lui Iisus Hristos.

Islamul

Se bazează pe revelația coranică și pe modelul oferit de profetul Mahomed.

Aceste diferențe nu trebuie privite ca obstacole, ci ca expresii ale diversității experienței religioase umane.

7. Religia și lumea contemporană

În secolul XXI, oamenii aparținând unor religii diferite trăiesc împreună în numeroase comunități.

Acest context face necesare:

- dialogul;
- cooperarea;
- respectul reciproc;
- combaterea prejudecăților;
- promovarea păcii.

Cunoașterea celuilalt reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de prevenire a intoleranței și discriminării.

Casetă de reflecție finală

Ce am învățat din studiul celor trei religii?

Reflecțați asupra următoarelor întrebări:

Ce asemănări există între Iudaism, Creștinism și Islam?

Care sunt diferențele lor fundamentale?

De ce este important dialogul între persoane aparținând unor religii diferite?

Cum poate contribui educația religioasă la promovarea respectului și a păcii?

Ce valori considerați că sunt universale și comune tuturor oamenilor?

TABEL SINOPTIC FINAL

Aspect	Iudaism	Creștinism	Islam
Patriarh comun	Avraam	Avraam	Avraam
Dumnezeu	Unic	Sfânta Treime	Unic
Carte sfântă	Torah/Tanakh	Biblia	Coran
Figură centrală	Moise	Iisus Hristos	Mahomed
Mesia	Așteptat	Iisus Hristos	Profet
Loc sfânt principal	Ierusalim	Ierusalim	Mecca
Zi principală de cult	Sâmbătă	Duminică	Vineri

Mesaj final către elevi

Studiul religiilor nu urmărește doar cunoașterea unor informații despre trecut sau despre credințele altor oameni. El ne ajută să înțelegem mai bine istoria, cultura și valorile care au modelat lumea în care trăim.

Iudaismul, Creștinismul și Islamul reprezintă trei drumuri spirituale majore ale omenirii. Fiecare dintre ele oferă răspunsuri la întrebările fundamentale ale existenței și propune modele de viață bazate pe credință, responsabilitate și căutarea binelui.

Într-o lume caracterizată de diversitate, cunoașterea reciprocă, dialogul și respectul constituie premise esențiale ale conviețuirii pașnice și ale construirii unei societăți mai bune.

Concluzia generală a auxiliarului

Iudaismul, Creștinismul și Islamul sunt expresii diferite ale căutării lui Dumnezeu de către om și ale răspunsului omului la chemarea divină. Înțelegerea lor contribuie la formarea unei culturi a dialogului, a respectului și a responsabilității, valori indispensabile societății contemporane.

GLOSAR COMUN DE TERMENI RELIGIOȘI

A

Abluțiune – ritual de purificare practicat înaintea rugăciunii în Islam.

Allah – numele lui Dumnezeu în limba arabă.

Avraam (Ibrahim) – patriarh comun al Iudaismului, Creștinismului și Islamului.

B

Biblie – cartea sfântă a Creștinismului.

Biserica – comunitatea credincioșilor creștini și locul de cult.

Botez – Taină creștină prin care omul intră în comunitatea Bisericii.

C

Caligrafie – artă a scrierii decorative, foarte dezvoltată în cultura islamică.

Coran – cartea sfântă a Islamului.

Crez – mărturisirea fundamentală a credinței creștine.

D

Dialog interreligios – comunicare și cooperare între persoane aparținând unor religii diferite.

Duminică – zi de sărbătoare și cult în Creștinism.

E

Euharistie – Taina împărtășirii cu Trupul și Sângele lui Hristos.

Exod – ieșirea poporului evreu din Egipt sub conducerea lui Moise.

F

Fericiri – învățături fundamentale rostite de Iisus în Predica de pe Munte.

G

Gabriel (Jibril) – îngerul care transmite revelația divină.

H

Hadith – relatare despre viața și învățăturile profetului Mahomed.

Hegira (Hijra) – migrația lui Mahomed de la Mecca la Medina (622 d.Hr.).

Har – lucrarea și ajutorul lui Dumnezeu în viața omului.

I

Iad (Jahannam) – loc al pedepsei în tradiția islamică.

Imam – conducător al rugăciunii musulmane.

Islam – religie monoteistă întemeiată pe revelația primită de Mahomed.

Întrupare – asumarea naturii umane de către Fiul lui Dumnezeu.

J

Jahiliyya – perioada pre-islamică din Peninsula Arabică.

Jannah – Raiul în tradiția islamică.

K

Kaaba – sanctuarul central al Islamului, situat la Mecca.

L

Legământ – alianță sacră dintre Dumnezeu și oameni.

M

Mahomed – profetul fondator al Islamului.

Mecca – orașul sfânt principal al Islamului.

Medina – orașul în care s-a format prima comunitate musulmană.

Mesia – Unsul lui Dumnezeu; Mântuitorul promis.

Mihrab – nișa din moschee orientată către Mecca.

Minbar – amvonul moscheii.

Mirungere – Taină creștină prin care se împărtășește Duhul Sfânt.

Monoteism – credința într-un singur Dumnezeu.

Moschee – loc de cult musulman.

P

Parabolă – povestire cu înțeles moral și spiritual.

Patriarh – conducător spiritual al poporului biblic.

Pesah – Paștele evreiesc.

Profet – persoană care transmite mesajul lui Dumnezeu.

R

Ramadan – luna postului în Islam.

Rai – stare de comuniune și fericire veșnică alături de Dumnezeu.

Rusalii – sărbătoarea Pogorârii Sfântului Duh.

S

Sabat – ziua sfântă de odihnă în Iudaism.

Shahada – mărturisirea de credință islamică.

Sinagogă – loc de cult evreiesc.

Sfânta Treime – un singur Dumnezeu în trei Persoane: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

Sunna – tradiția profetului Mahomed.

T

Talmud – colecție de comentarii și interpretări ale tradiției iudaice.

Tawhid – credința în unicitatea absolută a lui Dumnezeu.

Teofanie – manifestare a lui Dumnezeu.

Torah – partea fundamentală a Scripturii iudaice.

U

Umma – comunitatea credincioșilor musulmani.

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ UNIFICATĂ

I. IZVOARE SACRE

1. Iudaism
2. Tanakh (Biblia ebraică).
3. Torah (Pentateuhul).
4. Creștinism
5. Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2018.
6. Islam
7. Coranul, traducere de George Grigore, Editura Herald, București, 2017.

II. IZVOARE PATRISTICE ȘI CLASICE

1. Sfântul Atanasie cel Mare, *Despre Întruparea Cuvântului*, EIBMBOR, București.
2. Sfântul Vasile cel Mare, *Despre Sfântul Duh*, EIBMBOR, București.
3. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Evanghelia după Matei*, EIBMBOR, București.
4. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Crucea și Tâlharul*, EIBMBOR, București.
5. Sfântul Ignatie al Antiohiei, *Epistole*.
6. Flavius Josephus, *Antichități iudaice*.

III. LUCRĂRI TEOLOGICE ȘI ȘTIINȚIFICE ROMÂNEȘTI

1. Achimescu, Nicolae, *Religii în dialog*, Editura Trinitas, Iași, 2014.
2. Stăniloae, Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I–III, EIBMBOR, București, 2003.
3. Meyendorff, John, *Teologia Bizantină*, EIBMBOR, București, 1996.
4. Schmemmann, Alexander, *Euharistia. Taina Împărăției*, Editura Anastasia, București, 1993.

IV. LUCRĂRI ACADEMICE INTERNAȚIONALE

1. Armstrong, Karen, *A History of God*, Ballantine Books, New York, 1993.
2. Armstrong, Karen, *Islam: A Short History*, Modern Library, New York, 2002.
3. Brown, Raymond E., *An Introduction to the New Testament*, Yale University Press, New Haven, 1997.
4. Esposito, John L., *Islam: The Straight Path*, Oxford University Press, Oxford, 2016.
5. McManners, John (ed.), *The Oxford Illustrated History of Christianity*, Oxford University Press, Oxford, 1990.
6. Nasr, Seyyed Hossein, *Islam: Religion, History and Civilization*, HarperOne, New York, 2003.
7. Neusner, Jacob, *Judaism: An Introduction*, Westminster John Knox Press, Louisville, 2004.
8. Shah-Kazemi, Reza, *The Spirit of Tolerance in Islam*, I.B. Tauris, London, 2012.
9. Ware, Kallistos, *The Orthodox Church*, Penguin Books, London, 1997.
10. Ware, Kallistos, *The Orthodox Way*, St. Vladimir's Seminary Press, New York, 1995.

V. ENCICLOPEDII ȘI LUCRĂRI DE REFERINȚĂ

1. *Encyclopaedia Judaica*, Keter Publishing House.
2. *Encyclopaedia of Islam*, Brill.
3. *The Oxford Dictionary of World Religions*, Oxford University Press.
4. *The Encyclopedia of Religion*, Macmillan.

VI. RESURSE DIDACTICE COMPLEMENTARE

1. Documente și materiale ale Ministerului Educației și Cercetării pentru disciplina Religie.
2. Manualele școlare aprobate pentru disciplina Religie – Cultul Ortodox, clasa a XI-a.
3. Atlasuri istorice și religioase dedicate Orientului Apropiat și lumii mediteraneene.

CUPRINS

Prefață	2
Argument	3
CAPITOLUL I	
IUDAISMUL – RĂDACINA COMUNĂ A CREȘTINISMULUI ȘI ISLAMULUI	4
CAPITOLUL II	
CREȘTINISMUL – ÎMPLINIREA FĂGĂDUINȚELOR ȘI CALEA MÂNTUIRII	21
CAPITOLUL III	
ISLAMUL – CREDINȚA ÎN ALLAH ȘI COMUNITATEA CREDINCIOȘILOR	43
CONCLUZII GENERALE	66
GLOSAR DE TERMENI RELIGIOȘI	69
BIBLIOGRAFIE GENERALĂ	71

A.C.E.I. EDITURA

ISBN 978-606-95841-1-8

9 786069 584118 >